

2018

Observatori Municipal sobre
el VIH i la Sida

6è INFORME

2018

Observatori Municipal sobre
el VIH i la Sida

6è INFORME
Febrer 2019

I. INTRODUCCIÓ	1
II. INDICADORS DE LA INCIDÈNCIA DEL VIH	3
Nous diagnòstics d'infecció pel VIH	4
A. Evolució dels nous diagnòstics d'infecció pel VIH	4
B. Evolució i característiques dels casos notificats al CEEISCAT	6
C. Vies de transmissió dels nous diagnòstics de VIH	9
D. Vies de transmissió dels casos de VIH notificats al CEEISCAT	10
E. Casos de SIDA registrats a l'àrea de l'Hospital de Mataró i entre residents	12
III. INDICADORS D'ACTIVITAT PREVENTIVA I INFORMATIVA	14
1. Programa Àmbit Maresme	15
A. Cursos de formació en prevenció del VIH/SIDA	15
B. Material distribuït	18
C. Indicadors d'inserció	19
D. Indicadors de participació en el programa de voluntariat	19
2. Programes de sexualitat i afectivitat	20
A. Programa Coneix, respecta, estima	20
B. Taller Canvis, sexualitat i afectivitat	21
C. Tallers d'educació afectiva i sexualitat	21
3. Programa d'accessibilitat a preservatius	24
4. Programa d'anticoncepció d'emergència	26
5. Programa d'intercanvi de xeringues (PIX)	27
6. Programa de manteniment amb metadona	32
7. Formació d'usuaris en actiu (FUA)	34
8. Protocol de coordinació assistencial	34
A. Formació als equips d'atenció primària i als professionals de les farmàcies comunitàries	34
B. Taules informatives del dia mundial de la sida	36
C. Informació sobre recursos de la ciutat	37

9. Programa d'intervenció amb dones en situació d'exclusió que exerceixen el treball sexual	38
IV. INDICADORS DE DETECCIÓ, TRACTAMENT I ASSISTÈNCIA	40
1. Proves de detecció del VIH	41
A. Prova de detecció per centres demandants	41
B. Test ràpid del VIH a les farmàcies	42
C. Retard diagnòstic del VIH	44
D. Coinfecció per VIH i hepatitis C	48
2. Tractament i assistència	49
A. Indicadors de tractament i assistència de la UFS de l'Hospital de Mataró	49
B. Programa de suport psicològic	51
3. Valoració qualitativa dels responsables de servei	51
V. CONCLUSIONS	53

TAULES

TII.1	Casos de VIH notificats i defuncions per sexe de residents a Mataró (2001-2017)	7
TII.2	Casos de VIH notificats i defuncions per sexe de residents a la UVE Barcelonès Nord i Maresme (2001-2017)	7
TII.3	Casos notificats de VIH segons grups de transmissió i trams d'edat. Residents a Mataró (2001-2017)	11
TII.4	Casos notificats de VIH segons grups de transmissió i trams d'edat. Homes residents a Mataró (2001-2017)	11
TII.5	Casos notificats de VIH segons grups de transmissió i trams d'edat. Dones residents a Mataró (2001-2017)	11
TII.6	Casos notificats de VIH segons grups de transmissió i trams d'edat. Barcelonès Nord-Maresme (2001-2017)	11
TII.7	Casos notificats de VIH segons grups de transmissió i trams d'edat. Homes UVE Barcelonès Nord- Maresme (2001-2017)	11
TII.8	Casos notificats de VIH segons grups de transmissió i trams d'edat. Dones Barcelonès Nord-Maresme (2001-2017)	11
TIII.1	Programa Àmbit Maresme. Històric cursos de formació. Total assistents i tipologia	15
TIII.2	Programa Àmbit Maresme. Cursos de formació. Total assistents i tipologia (2016)	15
TIII.3	Programa Àmbit Maresme. Cursos de formació. Total assistents i tipologia (2017)	16
TIII.4	Programa Àmbit Maresme. Històric de la formació d'agents de salut joves i impacte de la seva intervenció	16
TIII.5	Programa Àmbit Maresme. Històric de la intervenció agents de salut adreçada a persones en situació de Vulnerabilitat social	17
TIII.6	Formació i intervenció de les agents de salut. Programa d'intervenció amb treballadores sexuals	17
TIII.7	Programa Àmbit Maresme. Històric de l'impacte dels iguals	18
TIII.8	Nombre i tipus de materials distribuïts (2005-2017)	18
TIII.9	Programa Àmbit Maresme. Històric atenció social i laboral	19
TIII.10	Programa Àmbit Maresme. Històric taules de sensibilització comunitària	20
TIII.11	Programa coneix, respecta, estima. Nombre de centres participants per nivell i curs escolar	21
TIII.12	Programa coneix, respecta, estima. Nombre d'alumnes participants per nivell i curs escolar	21
TIII.13	Taller "Canvis, sexualitat i afectivitat"	21
TIII.14	Tallers d'educació afectiva i sexualitat per a estudiants de tercer i quart d'ESO	22
TIII.15	Tallers d'educació afectiva i sexualitat per a altres col·lectius	23
TIII.16	Tallers d'educació afectiva i sexualitat per a dones immigrants	23
TIII.17	Tallers d'educació afectiva i sexualitat adreçats a alumnes de formació professional	24
TIII.18	Distribució de preservatius a través del Programa Màquina. Mataró	25
TIII.19	Dispensació de la PDD (levonorgestrel) per serveis i anys	26
TIII.20	Nombre de kits de xeringues distribuïts per serveis	28
TIII.21	Recollida de xeringues per serveis. Mataró 2006-2017	31
TIII.22	Actuacions dels agents de salut en zones amb indicis de consum de drogues. Mataró 2008-2017	32
TIII.23	Formació d'usuaris en actiu	34
TIII.24	Sessió de formació: Noves recomanacions diagnòstic VIH. Any 2016	35
TIII.25	Sessió de formació: Tractament antiretroviral i interaccions medicamentoses. Any 2017	35
TIII.26	Protocol de coordinació assistencial. Informació i formació de professionals	35
TIII.27	Taules informatives dia mundial de la sida. Intervenció 1 de desembre de 2016	36
TIII.28	Taules informatives dia mundial de la sida. Intervenció 1 de desembre de 2017	36
TIII.29	Històric de les taules informatives del dia mundial de la sida	37
TIII.30	Distribució del fullet de recursos del Pla d'actuació sobre el VIH i la sida a Mataró	37
TIII.31	Programa d'intervenció amb treballadores sexuals	39
TIII.32	Distribució per lloc d'origen de les treballadores sexuals (via pública)	39
TIV.1	Nombre anual de proves de VIH. Mataró 2005-2017	41
TIV.2	Nombre de proves de VIH realitzades i total de positius per servei demandant. Mataró 2010-2017	42
TIV.3	Nombre anual de proves anònimes de VIH	42
TIV.4	Distribució per sexe del test ràpid de farmàcies. 2017	43
TIV.5	Distribució per trams d'edat del test ràpid de farmàcies. 2017	43
TIV.6	Motiu pel qual es demana el test ràpid de farmàcies. 2017	43
TIV.7	Històric del test ràpid de farmàcies	44
TIV.8	Indicadors de tractament i assistència de la Unitat Funcional de Sida de l'Hospital de Mataró	50
TIV.9	Programa de suport psicològic. Persones ateses	51

GRÀFIQUES

GII.1	Nombre de malalts amb infecció de VIH controlats per la UFS de l'Hospital de Mataró. 2001-2017	4
GII.2	Nombre de malalts amb infecció de VIH controlats per la UFS de l'Hospital de Mataró. (Períodes quinquennals)	5
GII.3	Taxa de noves infeccions de VIH entre residents de Mataró (10.000 hab). 1995-2017	5
GII.4	Sexe i mitjana d'edat de les noves infeccions de VIH de l'àrea de l'Hospital de Mataró	6
GII.5	Sexe i mitjana d'edat de les noves infeccions de VIH de l'àrea de l'Hospital de Mataró (períodes quinquennals)	6
GII.6	Estructura per edat i sexe dels casos notificats de VIH de residents a Mataró. 2001-2017	7
GII.7	Estructura per edat i sexe dels casos notificats de VIH de l'UVE Barcelonès Nord-Maresme (2001-2017)	8
GII.8	Casos notificats de VIH per lloc de naixement. Mataró 2001-2017	8
GII.9	Noves infeccions de VIH per via de transmissió diagnosticades per la UFS de l'Hospital de Mataró. 1994-2017	9
GII.10	Noves infeccions de VIH per via de contagi diagnosticades per la UFS de l'Hospital de Mataró (p. quinquennals)	9
GII.11	Casos notificats de VIH de residents a Mataró per franja d'edat i grup de transmissió (2001-2017)	10
GII.12	Casos notificats de VIH per franja d'edat i grup de transmissió. UVE Barcelonès Nord-Maresme 2001-2017	10
GII.13	Noves infeccions pel VIH i casos de SIDA diagnosticats per la UFS de l'Hospital de Mataró. 2005-2017	12
GII.14	Casos de sida diagnosticats per anys de l'àrea de l'Hospital de Mataró	12
GII.15	Distribució casos de malalties indicatives de sida. Mataró 1985-2016	13
GIII.1	Nombre de preservatius distribuïts segons campanyes de prevenció. Mataró 1995-2017	25
GIII.2	PIX. Percentatge de kits distribuïts. Mataró 2016	27
GIII.3	PIX. Percentatge de kits distribuïts. Mataró 2017	27
GIII.4	Nombre de kits de xeringues distribuïts per serveis. Mataró 1994-2017	28
GIII.5	Nombre de kits de xeringues distribuïts per farmàcies i percentatge de retorns	29
GIII.6	Nombre de kits de xeringues distribuïts per farmàcies i percentatge de retorns. Mataró períodes quinquennals	29
GIII.7	Nombre total de xeringues recollides a la via pública. Mataró 2006-2017	30
GIII.8	Nombre de xeringues recollides a la via pública per serveis. Mataró 2006-2017	31
GIII.9	Nombre i variació de les inclusions en el Programa de manteniment amb metadona (PMM)	32
GIII.10	Mitjana mensual d'usuaris al Programa de manteniment amb metadona (PMM)	33
GIII.11	Nombre i vaciació de les inclusions en el PMM (Períodes quinquennals)	33
GIV.1	Noves infeccions amb retard diagnòstic (<350 CD4/m μ L) a l'Hospital de Mataró	44
GIV.2	Caracterització dels nous diagnòstics de VIH de l'Hospital de Mataró	45
GIV.3	Caracterització (%) dels nous diagnòstics de VIH de l'Hospital de Mataró	45
GIV.4	Caracterització (%) dels nous diagnòstics de VIH de l'Hospital de Mataró. Períodes quinquennals	46
GIV.5	Evolució del percentatge de retard diagnòstic (<350 CD4/m μ L) . Catalunya 2007-2016	46
GIV.6	Percentatge de RD (<350 CD4/m μ L) de la UVE Barcelonès Nord – Maresme amb diagnòstic tardà. 2001-2017	47
GIV.7	Percentatge de retard diagnòstic (<350 CD4/m μ L) per via de transmissió. Mataró i UVE Barcelonès Nord-Maresme. 2001-2017	47
GIV.8	Nous casos de VIH amb diagnosi positiva d'ELISA VHC. Hospital de Mataró	48
GIV.9	Profilaxi amb antiretrovirals en postexposició VIH de l'àrea de l'Hospital de Mataró	49
GIV.10	Tractament hepatitis C amb agents d'acció directa. Hospital de Mataró 2013-2017	50

I. Introducció

I. Introducció

El document que us presentem a continuació és el sisè informe de l'Observatori Municipal sobre el VIH i la Sida de Mataró. L'Observatori com a instrument bàsic d'anàlisi de la situació epidemiològica, de les intervencions efectuades i de la detecció de necessitats, es valorat per la Comissió Tècnica per a la Prevenció del VIH i la Sida a Mataró com una de les eines indispensables per a una planificació responsable dels recursos del territori.

Com en informes anteriors, l'elaboració del sisè informe per part del Servei d'Estratègia i Governança de l'Ajuntament de Mataró ha estat possible gràcies a la participació dels professionals dels diversos serveis relacionats amb la prevenció i el tractament del VIH i la sida, representants de serveis que han participat en el disseny del Pla i en el desenvolupament de les diferents accions. Enguany, la Comissió Tècnica de l'Observatori, coordinada des del Servei de Salut i Consum de l'Ajuntament de Mataró, està formada per les persones següents:

- Margarita Cano. Centre d'Atenció a les Drogodependències del Servei de Psiquiatria del Consorci Sanitari del Maresme (CSdM).
- Regina Romeu. Centres d'Atenció Primària de l'Institut Català de la Salut (ICS).
- Ester Fabré. Centres d'Atenció Primària del Consorci Sanitari del Maresme (CSdM).
- Pilar Barrufet i Lluís Force. Unitat Funcional de Sida del Servei de Medicina Interna de l'Hospital de Mataró (CSdM).
- Carmina Subirana. Farmàcies comunitàries de Mataró.
- Helena Cascalló. Programa Àmbit Maresme de la Fundació Àmbit Prevenció.
- Hildegard Mausbach. Centre d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva

Coordinació:

- Assumpta Lluch. Servei de Salut i Consum de l'Ajuntament de Mataró.

Igualment, destacar i agrair les dades aportades per elaborar aquest informe al Centre d'Estudis Epidemiològics sobre les Infeccions de Transmissió Sexual i Sida de Catalunya (CEEISCAT), a la Secció de Vigilància, Prevenció i Control de les ITS i el VIH i a la Subdirecció General de Drogodependències de l'Agència de Salut Pública de Catalunya.

Pel que fa al desenvolupament de l'Observatori, la Comissió Tècnica ha fet un treball en profunditat per replantejar i millorar el nombre i tipus d'indicadors que recull. Així, en aquest informe es podran trobar nous indicadors que no apareixien en els anteriors sobre serologia, anàlisi del retard diagnòstic, casos de coinfecció i sobre els resultats assolits pel tractament dels pacients de la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró. En el cas concret dels indicadors sobre la incidència del VIH s'han resolt alguns problemes conjunturals que presentaven les dades mitjançant l'ús combinat de les dades de casos declarats al CEEISCAT amb el registre estadístic de la Unitat Funcional de Sida de l'Hospital de Mataró.

Així mateix, amb l'objectiu d'ajudar a interpretar i valorar l'evolució de la incidència de casos de VIH, de la detecció i el tractament a Mataró s'han afegit nous àmbits territorials – la Unitat de Vigilància Epidemiològica del Barcelonès Nord-Maresme- o s'ha reforçat la presència d'altres -àrea de l'Hospital de Mataró.

Finalment, volem destacar l'esforç de tots aquells participants que, a més de les dades quantitatives facilitades, han aportat elements qualitatius que ens ajuden a interpretar millor l'evolució dels diferents indicadors en els darrers dos anys.

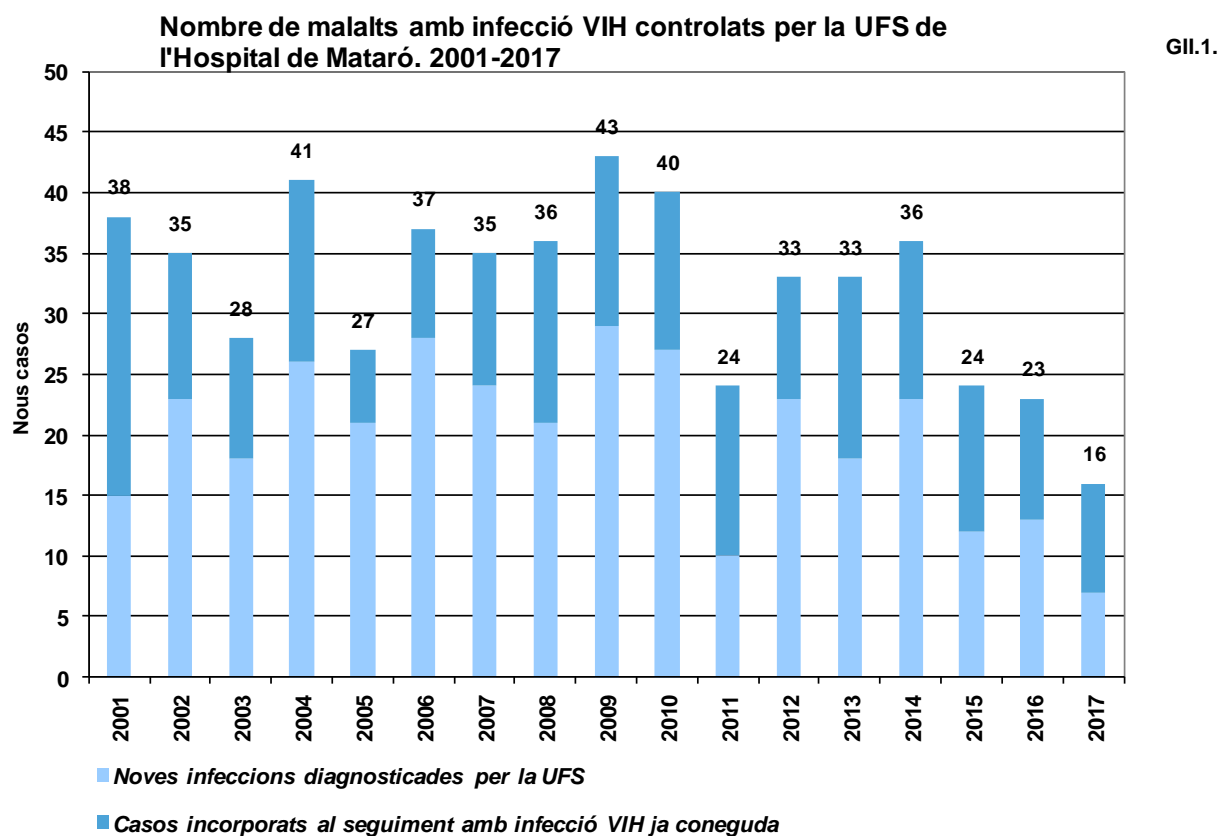
II. Indicadors de la incidència de la infecció pel VIH

Nous diagnòstics d'infecció pel VIH

A. Evolució dels nous diagnòstics d'infecció pel VIH

En els darrers dos anys s'han incorporat al seguiment clínic per la Unitat Funcional de SIDA del Servei de Medicina Interna de l'Hospital de Mataró un total de 39 malalts amb infecció pel VIH. Quelcom més de la meitat (20) corresponien a noves infeccions¹ i la resta són casos ja coneguts procedents principalment de l'àrea de l'Hospital de Mataró². Des del darrer pic registrat l'any 2014 (23 casos), l'evolució seguida pels nous diagnòstics d'infecció VIH ha estat descendent així, els 7 casos registrats el 2017 representen la xifra més reduïda des de l'inici de la sèrie fa 23 anys.

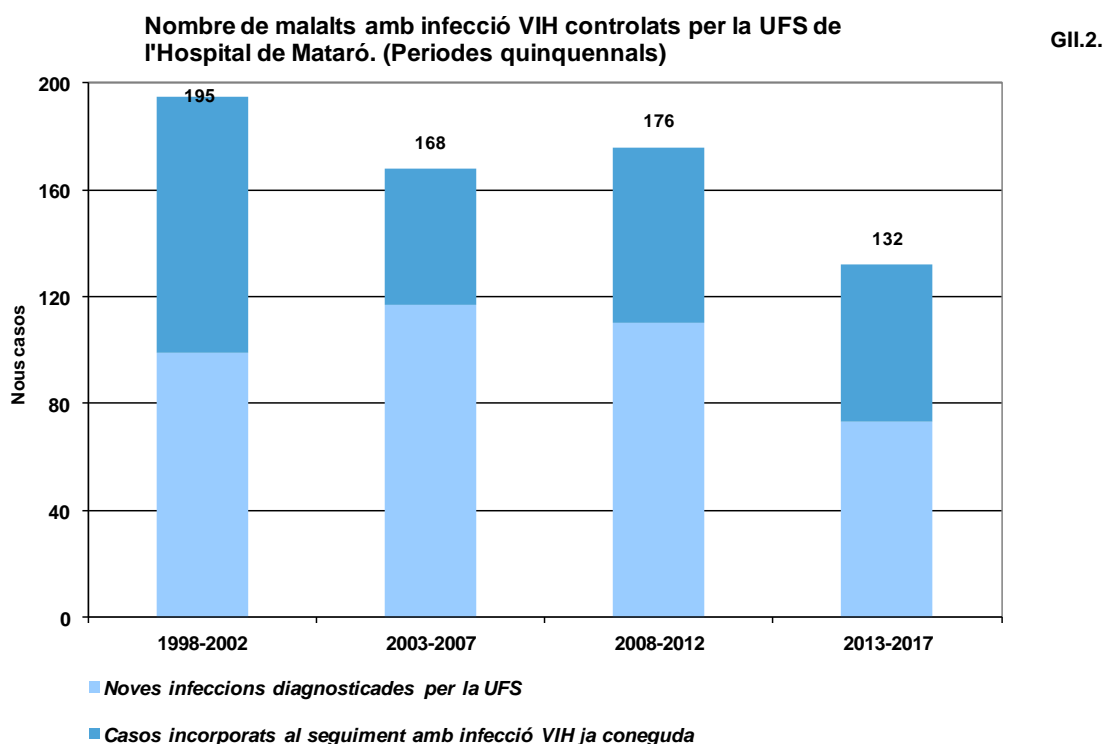
Respecte al quinquenni anterior, període 2008-2012, les 73 noves infeccions diagnosticades de VIH a l'àrea de l'Hospital de Mataró suposen una reducció del -33,64% (-37 casos). Una evolució que també es possible observar en els casos diagnosticats de residents de la ciutat de Mataró. Així, en el període 2013-2017, es registren un total de 42 noves infeccions pel VIH de residents, que representen una disminució del -44,7% (-34 casos) respecte el període quinquennal anterior.

Font: Dades facilitades per la Unitat Funcional de Sida de l'Hospital de Mataró

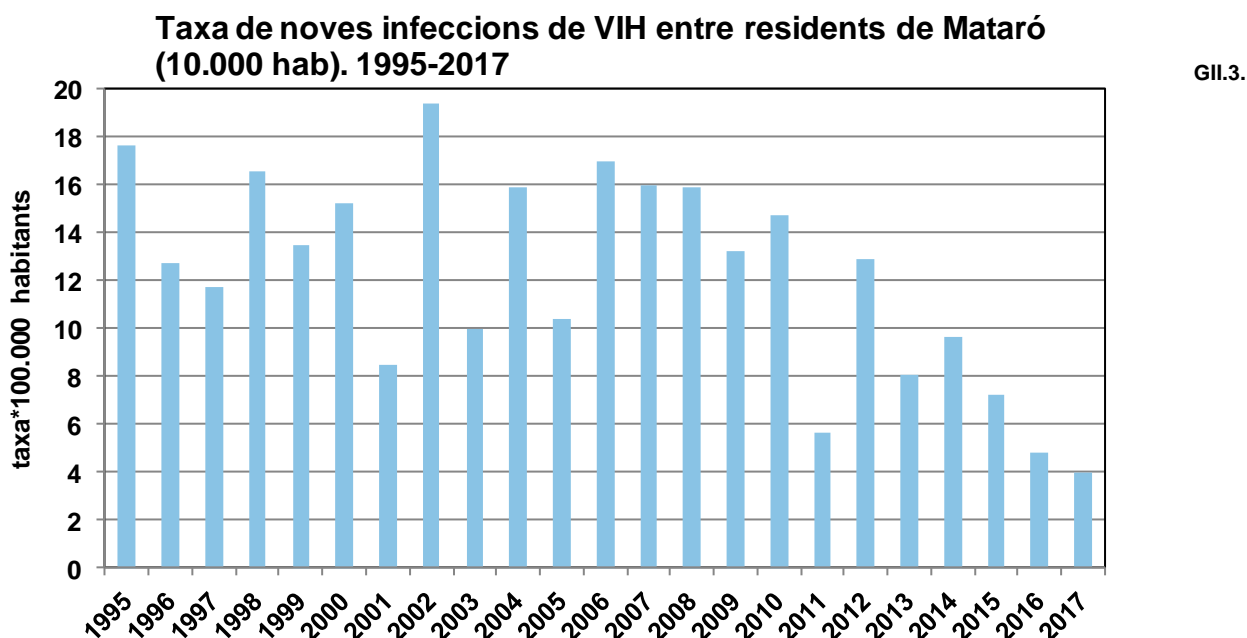
¹. Els nous diagnòstics de la UFS són malalts amb primera visita a la unitat i data de primer VIH positiu entre 1 de setembre de l'any anterior i 31 de desembre de l'any avaluat. Els nous diagnòstics de VIH han estat de notificació voluntària des de l'any 2001 i fins a l'any 2010. A partir de l'any 2010, ha estat obligatòria la seva notificació com a malaltia de declaració obligatòria (MDO) individualitzada amb complementació per part del professional sanitari d'una enquesta epidemiològica estandarditzada.

². En els darrers dos anys, 5 dels 39 malalts amb infecció de VIH són residents de municipis fora de l'àrea d'influència de l'Hospital de Mataró. Aquesta àrea està constituïda pels municipis d'Arenys de Mar, Arenys de Munt, Argentona, Cabrera, Cabrils, Caldes d'Estrac, Dosrius, Mataró, Òrrius, Premià de Dalt, Premià de Mar, Sant Andreu de Llavaneres, Sant Vicenç de Montalt, Vilassar de Dalt i Vilassar de Mar. L'any 2017, la població total de l'àrea és de 267.982 habitants.

Font: Dades facilitades per la Unitat Funcional de Sida de l'Hospital de Mataró

L'any 2017, les noves infeccions diagnosticades registren el mínim de la sèrie iniciada l'any 2001 amb 7 casos. De promig, els residents de Mataró representen el 67% del total de les noves infeccions diagnosticades en aquests disset anys, amb un mínim del 46%, l'any 2016, i un màxim del 90%, l'any 2008. El 2017, la taxa de noves infeccions dels residents a Mataró és de 2,7 casos per 100.000 habitants.

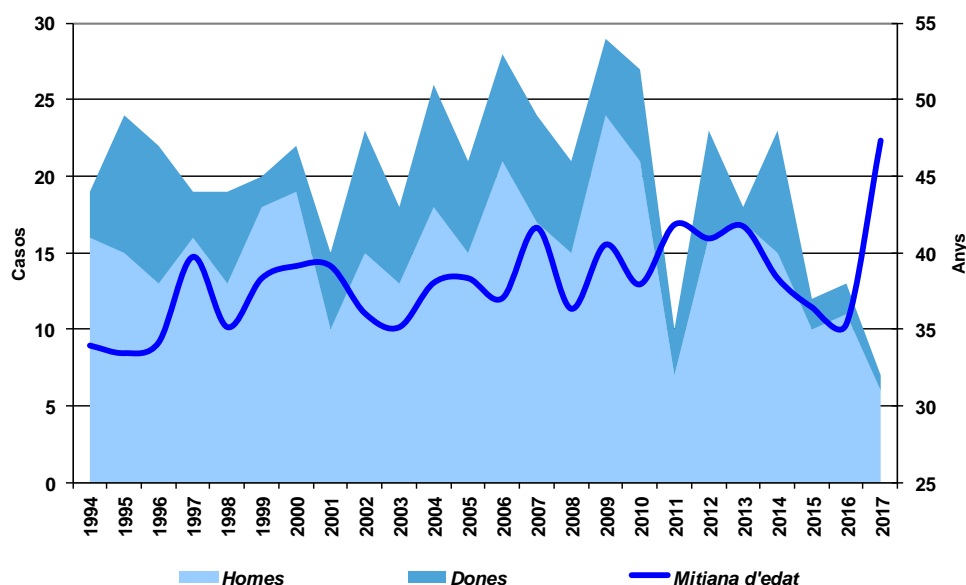

Font: Dades facilitades per la Unitat Funcional de Sida de l'Hospital de Mataró

Per sexe, el pes dels homes en les noves infeccions ha estat significativament superior al llarg de tota la sèrie. L'any 2017, els homes representen el 85,7% dels 7 casos diagnosticats i el 80,2% en el període dels darrers cinc anys. Per edat, l'any 2017, la mitjana d'edat de les noves infeccions és

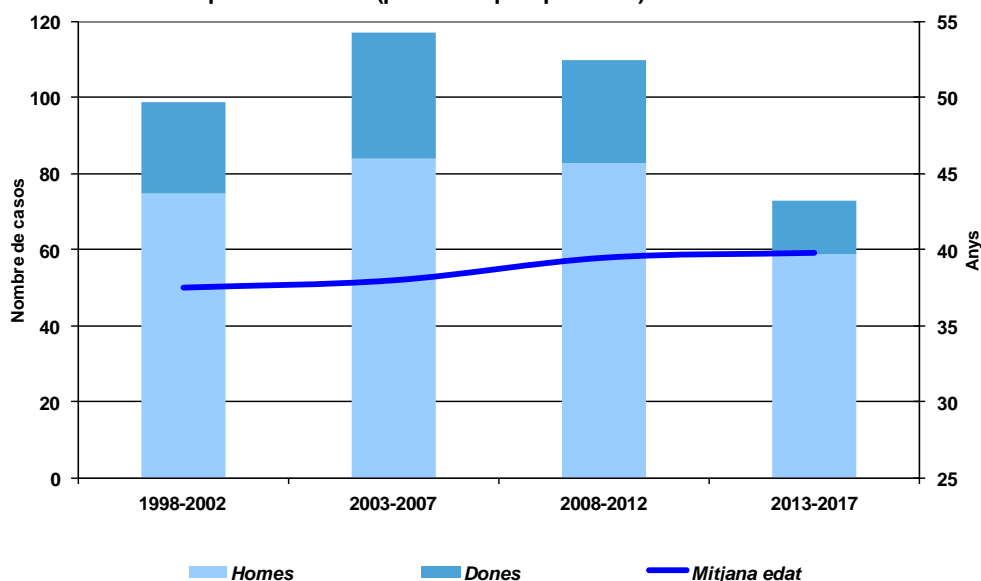
excepcionalment elevada -47,3 anys- si es compara amb el promig dels darrers cinc anys (39,8 anys) o amb el del conjunt de la sèrie (38,13 anys).

Sexe i mitjana d'edat de les noves infeccions de VIH de l'àrea de l'Hospital de Mataró

GII.4.

Sexe i mitjana d'edat de les noves infeccions de VIH de l'àrea de l'Hospital de Mataró (períodes quinquennals)

GII.5.

Font: Dades facilitades per la Unitat Funcional de Sida de l'Hospital de Mataró

B. Evolució i característiques dels casos notificats al CEEISCAT

Segons dades del CEEISCAT, en el període 2001-2017 s'han notificat un total de 247 casos de VIH de residents a Mataró: 179 homes i 68 dones. El percentatge de defuncions dels casos registrats dins d'aquest període ha estat del 6,1% - el 6,7% en el cas dels homes i el 4,4% en el de les dones. La distribució del total de casos i defuncions de la Unitat de vigilància epidemiològica (UVE) del Barcelonès Nord i Maresme a la qual pertany Mataró és molt similar

Casos de VIH notificats i defuncions per sexe de residents a Mataró (2001-2017)

TII.1.

	Nombre	%	Defuncions	% Defuncions / total casos per sexe
Homes	179	72,5	12	6,7
Dones	68	27,5	3	4,4
Total	247	100	15	6,1

Casos de VIH notificats i defuncions per sexe de residents a la UVE Barcelonès Nord i Maresme (2001-2017)

TII.2.

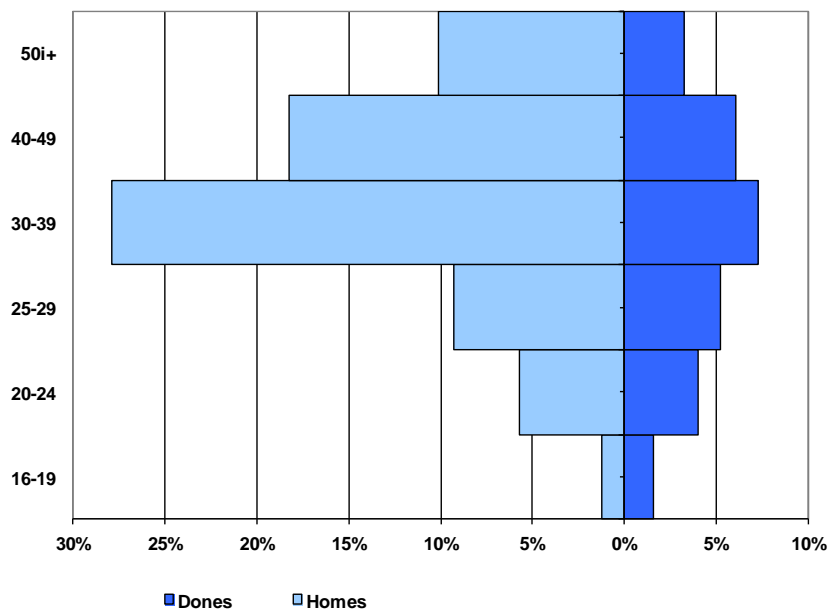
	Nombre	%	Defuncions	% Defuncions / total casos per sexe
Homes	677	74,6	46	6,8
Dones	231	25,4	12	5,2
Total	908	100	58	6,4

Font: elaboració a partir de dades del Registre de casos de VIH i Sida, Centre d'Estudis Epidemiològics sobre les ITS i Sida de Catalunya (CEEISCAT), Secretaria de Salut Pública

En el període 2001-2017, la piràmide per sexe i edat dels casos notificats de VIH de residents a Mataró, segons dades del CEEISCAT, concentra en el tram d'edat entre els 30 i els 39 anys el percentatge més elevat dels casos, tant en el cas dels homes (27,9%) com de les dones (7,29%). En el cas de la UVE Barcelonès Nord – Maresme la distribució és la mateixa però de forma més accentuada: homes (28,19%) i dones (8,15%).

Estructura per edat i sexe dels casos notificats de VIH de residents a Mataró. 2001-2017

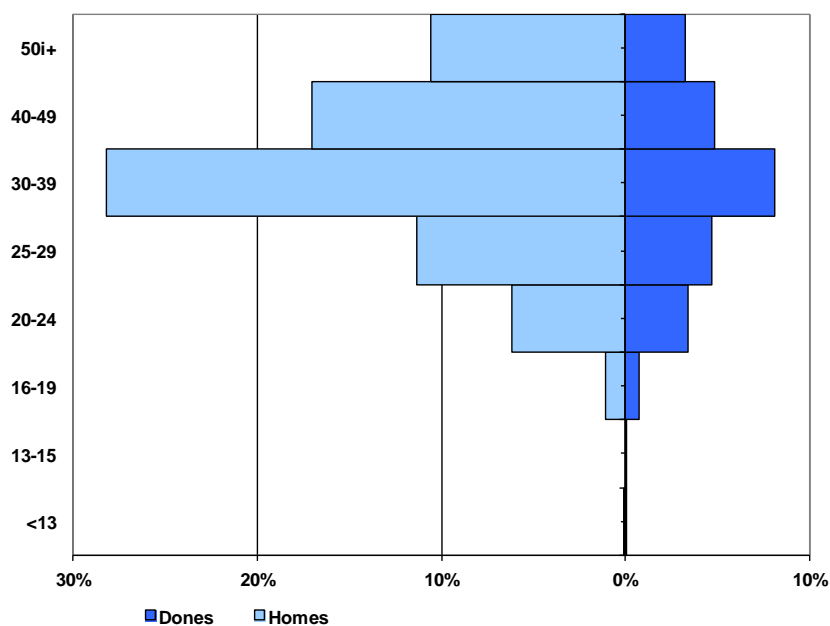
GII.6.

En el mateix període, la mitjana d'edat dels casos notificats de residents a Mataró, segons dades del CEEISCAT, és de 38,7 anys en el cas dels homes i de 35,7 anys en el cas de les dones. En el cas de la UVE del Barcelonès Nord – Maresme aquestes mitjanes són de 38,29 i 36,24 anys, respectivament.

Estructura per edat i sexe dels casos notificats de l'UVE
Barcelonès Nord - Maresme. 2001-2017

GII.7.

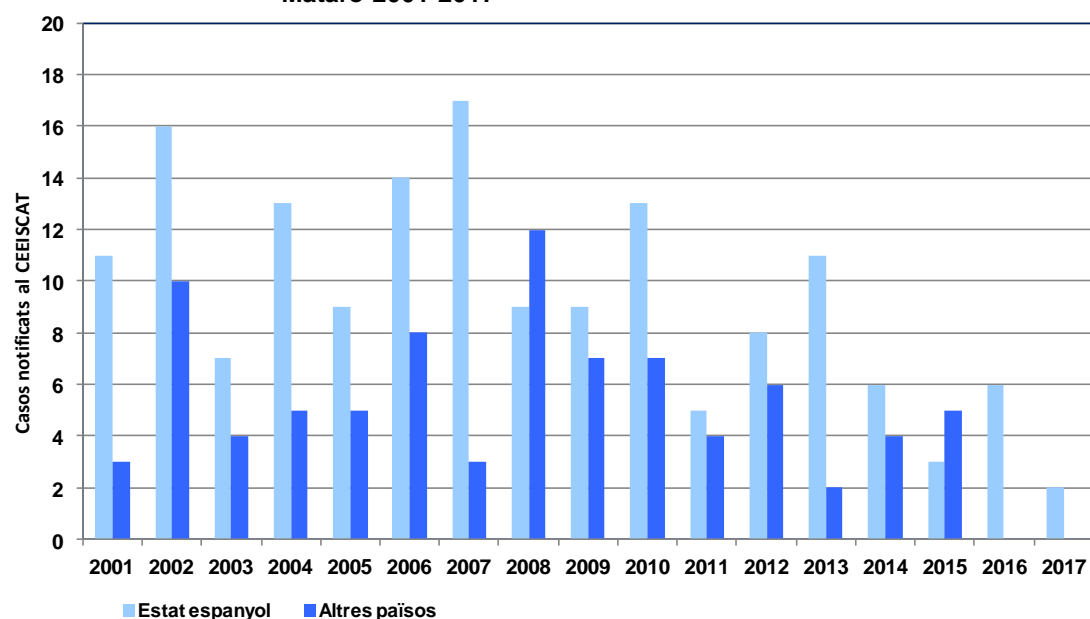

Font: elaboració a partir de dades del Registre de casos de VIH i Sida, Centre d'Estudis Epidemiològics sobre les ITS i Sida de Catalunya (CEEISCAT), Secretaria de Salut Pública

Pel que fa al lloc de naixement dels casos notificats de VIH, segons dades del CEEISCAT, a Mataró en el període 2001-2017, el 35,6% casos eren d'una persona nascuda fora de l'Estat, percentatge molt similar al del conjunt de la UVE del Barcelonès Nord i Maresme (35,9%). Pel que fa als darrers cinc anys, el percentatge dels residents a Mataró se situa entorn el 30% mentre que el de la UVE del Barcelonès Nord – Maresme és més elevat (40,51%). Cal tenir en compte que aquesta darrera dada pot està distorsionada per la manca de notificacions dels darrers dos anys, un fet que té una major incidència en les dades municipals.

Casos notificats de VIH per lloc de naixement.
Mataró 2001-2017

GII.8.

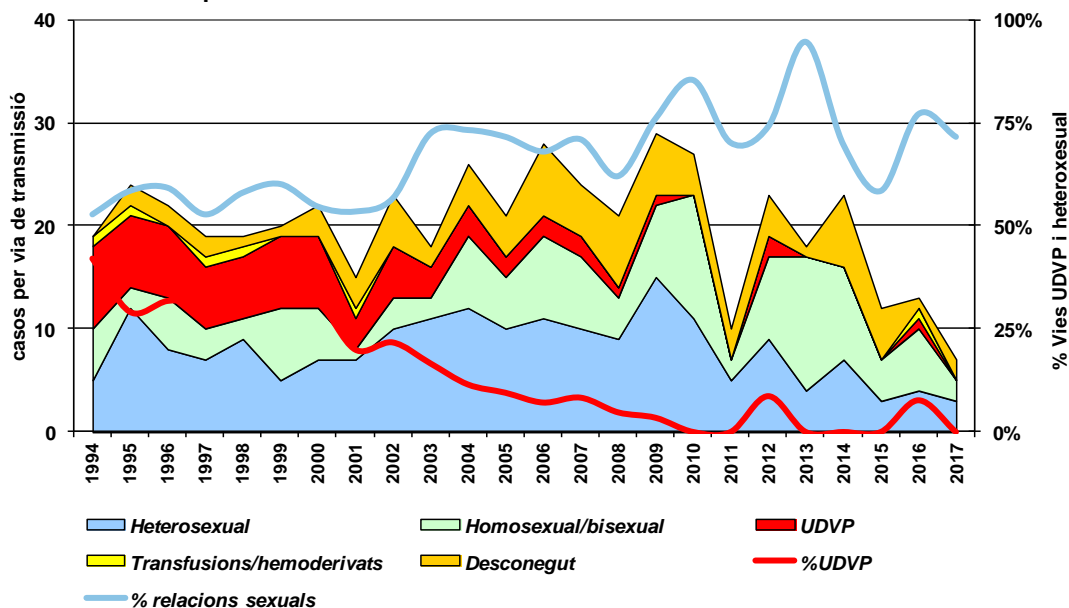
*El descens que s'observa des del 2016 és resultat d'una disminució en la notificació de casos.

Font: elaboració a partir de dades del Registre de casos de VIH i Sida, Centre d'Estudis Epidemiològics sobre les ITS i Sida de Catalunya (CEEISCAT), Secretaria de Salut Pública

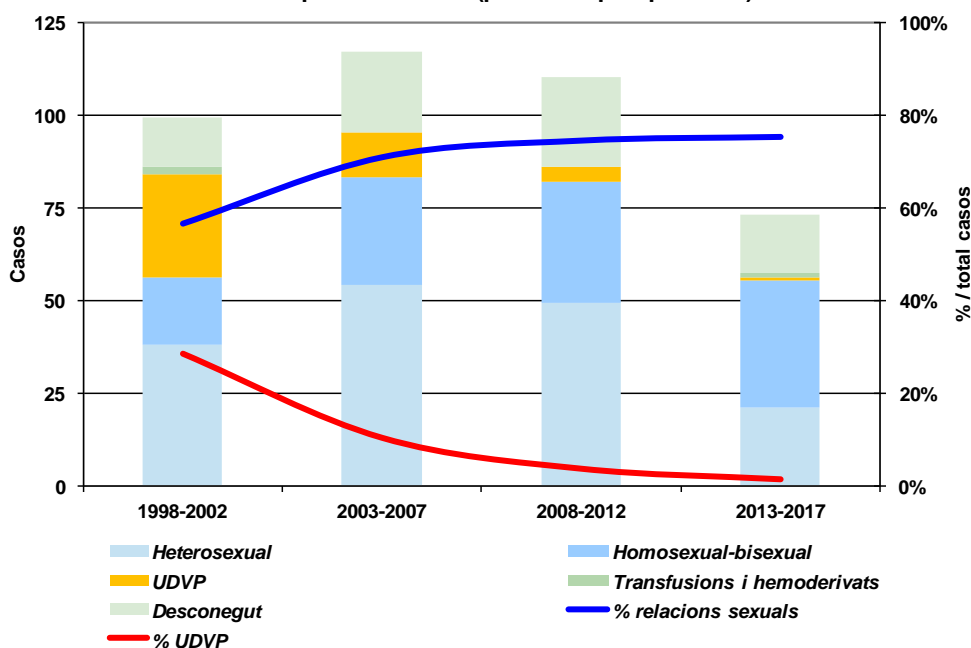
C. Vies de transmissió dels nous diagnòstics de VIH

Des d'inicis de segle, les relacions sexuals han anat adquirint cada cop major protagonisme com a via principal de transmissió del VIH. Així, segons dades de la UFS, el contagi per via sexual representa més del 70% de les noves infeccions dels darrers dos anys -7 relacions heterosexuales i 8 d'homes que tenen relacions amb homes (HSH)- i pràcticament el 75% d'aquelles diagnosticades pel període 2013-2017 -21 a través de relacions heterosexuales i 34 HSH-. En els darrers cinc anys, les noves infeccions diagnosticades per UDVP no representen ni l'1% del total.

Noves infeccions de VIH per via de transmissió diagnosticades per la UFS de l'Hospital de Mataró. 1994-2017 GII.9.

Noves infeccions de VIH per via de contagi diagnosticades per la UFS de l'Hospital de Mataró (períodes quinquennals) GII.10.

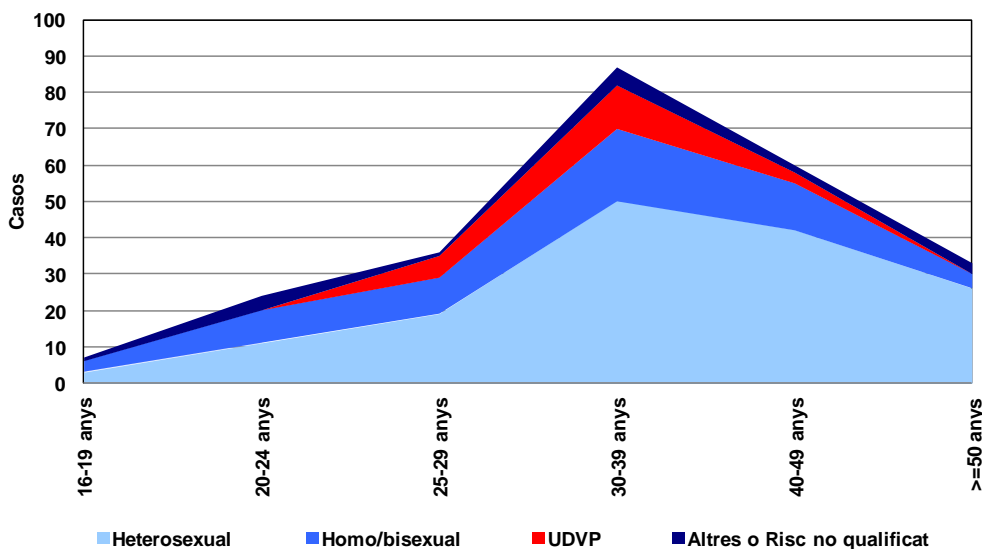

Font: elaboració a partir de dades de la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró.

D. Vies de transmissió dels casos de VIH notificats al CEEISCAT

En el període 2001-2017, els casos notificats al CEEISCAT de residents a Mataró mostren una evolució similar a la descrita per les noves infeccions diagnosticades per la Unitat Funcional de Sida de l'Hospital de Mataró. Les relacions sexuals –heterosexuals i HSH- són les que sumen un major nombre de casos -210-, el 85% del total, i és el tram d'edat de 30-39 anys el que concentra una major nombre de casos (70).

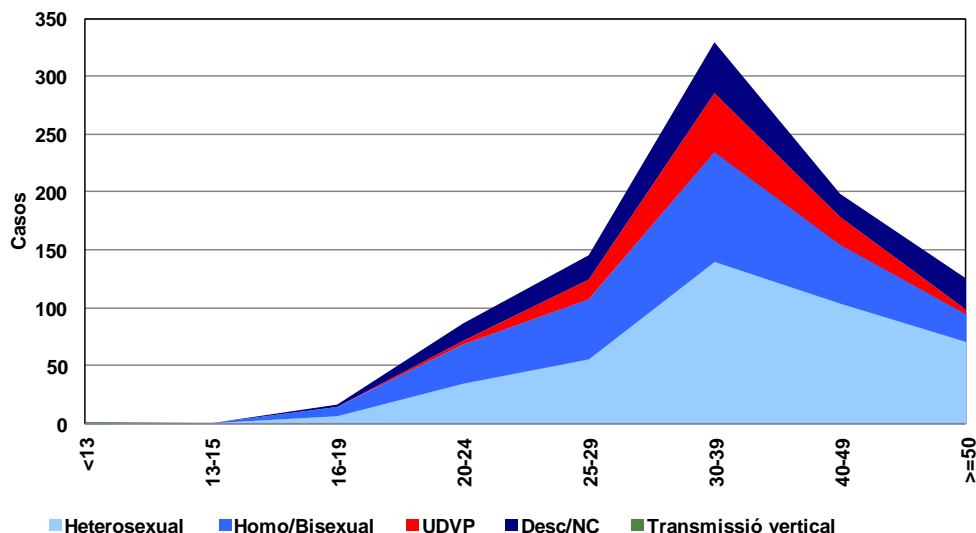
Casos notificats de VIH de residents a Mataró per franja d'edat i grup de transmissió (2001-2017)

GII.11.

En el cas de la UVE del Barcelonès Nord Maresme també es manté com a Mataró la concentració de casos entorn el tram d'edat de 30-39 anys però hi ha alguna alguna diferència en relació a la importància relativa de cadascuna de les vies. Així, mentre en tots dos àmbits, les relacions sexuals són la principal causa de contagi del VIH en el període 2001-2017, la distribució entre relacions heterosexuals i HSH és diferent. En el cas dels residents a Mataró, les relacions heterosexuals expliquen el 61,13% dels contagis mentre que a la UVE Barcelonès Nord Maresme representen el 45,59%, per contra, les relacions HSH donen compte del 23,89% dels contagis dels residents a la ciutat mentre a la UVE Barcelonès Nord Maresme arriben al 29,07%. Els contagis per UDVP representen el 8,50 i el 10,90%, respectivament.

Casos notificats de VIH per franja d'edat i grup de transmissió. UVE Barcelonès Nord - Maresme 2001-2017

GII.12.

II. Indicadors de la incidència de la infecció pel VIH Informe 2018

Si es discrimina també per sexe, el percentatge dels contagis del tram de 20-39 anys a través de relacions sexuals supera àmpliament el 30% i l'UDVP el 40% tant en el cas d'homes com de dones.

Casos notificats de VIH segons grup de transmissió i trams d'edat. Residents a Mataró (2001-2017)

	16-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50i+	Total
UDVP	0,0%	0,0%	16,7%	13,8%	5,0%	0,0%	8,5%
HSH	42,9%	37,5%	27,8%	23,0%	21,7%	12,1%	23,9%
Heterosexual	42,9%	45,8%	52,8%	57,5%	70,0%	78,8%	61,1%
Altres i risc no qualificat	14,3%	16,7%	2,8%	5,7%	3,3%	9,1%	6,5%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

TII.3.

Casos notificats de VIH segons grup de transmissió i trams d'edat. Homes residents a Mataró (2001-2017)

	16-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50i+	Total
UDVP	0,0%	0,0%	17,4%	13,0%	2,2%	0,0%	7,8%
HSH	100,0%	64,3%	43,5%	29,0%	28,9%	16,0%	33,0%
Heterosexual	0,0%	14,3%	34,8%	52,2%	68,9%	72,0%	53,1%
Altres i risc no qualificat	0,0%	21,4%	4,3%	5,8%	0,0%	12,0%	6,1%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

TII.4.

Casos notificats de VIH segons grup de transmissió i trams d'edat. Dones residents a Mataró (2001-2017)

	16-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50i+	Total
UDVP	0,0%	0,0%	15,4%	16,7%	13,3%	0,0%	10,3%
Heterosexual	75,0%	90,0%	84,6%	77,8%	73,3%	100,0%	82,4%
Altres i risc no qualificat	25,0%	10,0%	0,0%	5,6%	13,3%	0,0%	7,4%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

TII.5.

Casos notificats de VIH segons grup de transmissió i trams d'edat. UVE Barcelonès Nord-Maresme (2001-2017)

	<13	13-15	16-19	20-24	25-29	30-39	40-49	>=50	Total
UDVP	0,0%	0,0%	0,0%	3,4%	11,6%	15,5%	12,1%	3,2%	10,9%
HSH	0,0%	0,0%	47,1%	39,1%	35,6%	28,8%	25,6%	19,0%	29,1%
Heterosexual	0,0%	100,0%	41,2%	40,2%	38,4%	42,4%	52,3%	56,3%	45,6%
Altres i risc no qualificat	0,0%	0,0%	11,8%	17,2%	14,4%	13,3%	10,1%	21,4%	14,2%
Transmissió vertical	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

TII.6.

Casos notificats de VIH segons grup de transmissió i trams d'edat. Homes UVE Barcelonès Nord-Maresme (2001-2017)

	<13	13-15	16-19	20-24	25-29	30-39	40-49	>=50	Total
UDVP	0,0%	0,0%	0,0%	1,8%	11,7%	16,4%	12,3%	4,2%	11,5%
HSH	0,0%	0,0%	80,0%	60,7%	50,5%	37,1%	32,9%	25,0%	39,0%
Heterosexual	0,0%	0,0%	10,0%	12,5%	22,3%	32,4%	45,8%	51,0%	34,6%
Altres i risc no qualificat	0,0%	0,0%	10,0%	25,0%	15,5%	14,1%	9,0%	19,8%	14,8%
Transmissió vertical	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100%

TII.7.

Casos notificats de VIH segons grup de transmissió i trams d'edat. Dones UVE Barcelonès Nord-Maresme (2001-2017)

	<13	13-15	16-19	20-24	25-29	30-39	40-49	>=50	Total
UDVP	0,0%	0,0%	0,0%	6,5%	11,6%	12,2%	11,4%	0,0%	9,1%
Heterosexual	0,0%	100,0%	85,7%	90,3%	76,7%	77,0%	75,0%	73,3%	77,9%
Altres i risc no qualificat	0,0%	0,0%	14,3%	3,2%	11,6%	10,8%	13,6%	26,7%	12,6%
Transmissió vertical	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

TII.8.

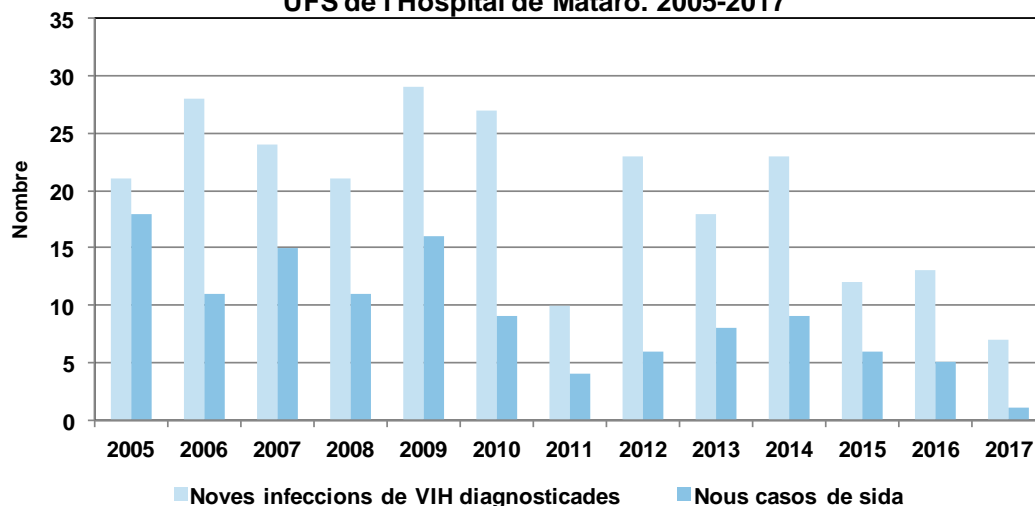
Font: elaboració a partir de dades del Registre de casos de VIH i Sida, Centre d'Estudis Epidemiològics sobre les ITS i Sida de Catalunya (CEEISCAT), Secretaria de Salut Pública

E. Casos de sida registrats a l'àrea de l'Hospital de Mataró i entre residents

Segons dades de la UFS, l'any 2017, la UFS va diagnosticar 1 cas de sida a l'àrea de l'Hospital de Mataró, el nombre més petit de tota la sèrie iniciada l'any 2005. El nombre de casos diagnosticats ha seguit una evolució descendent, amb màxims els anys 2005 i 2009 de 18 i 16 casos, respectivament.

Noves infeccions pel VIH i casos de sida diagnosticats per la UFS de l'Hospital de Mataró. 2005-2017

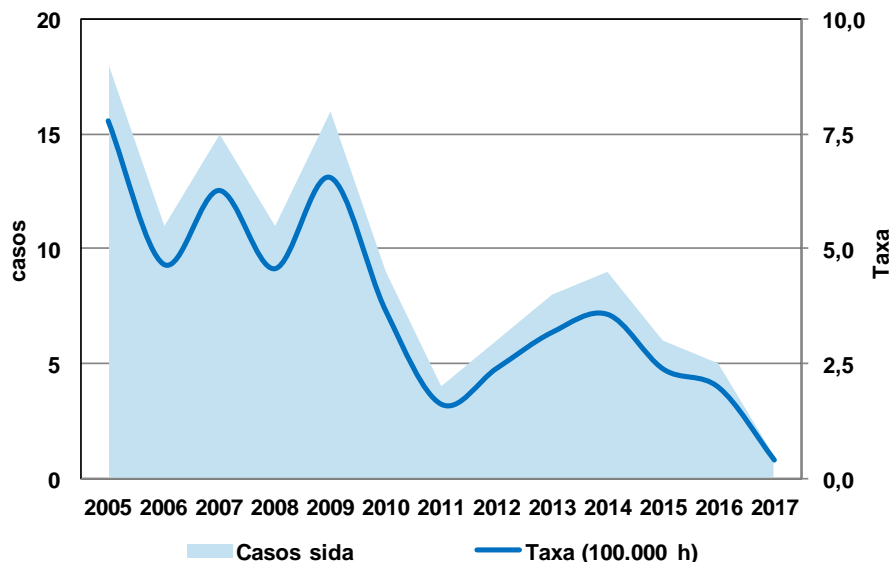
GII.13.

Font: elaboració a partir de dades de la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró.

Casos de sida diagnosticats per anys de l'àrea de l'Hospital de Mataró*

GII.14.

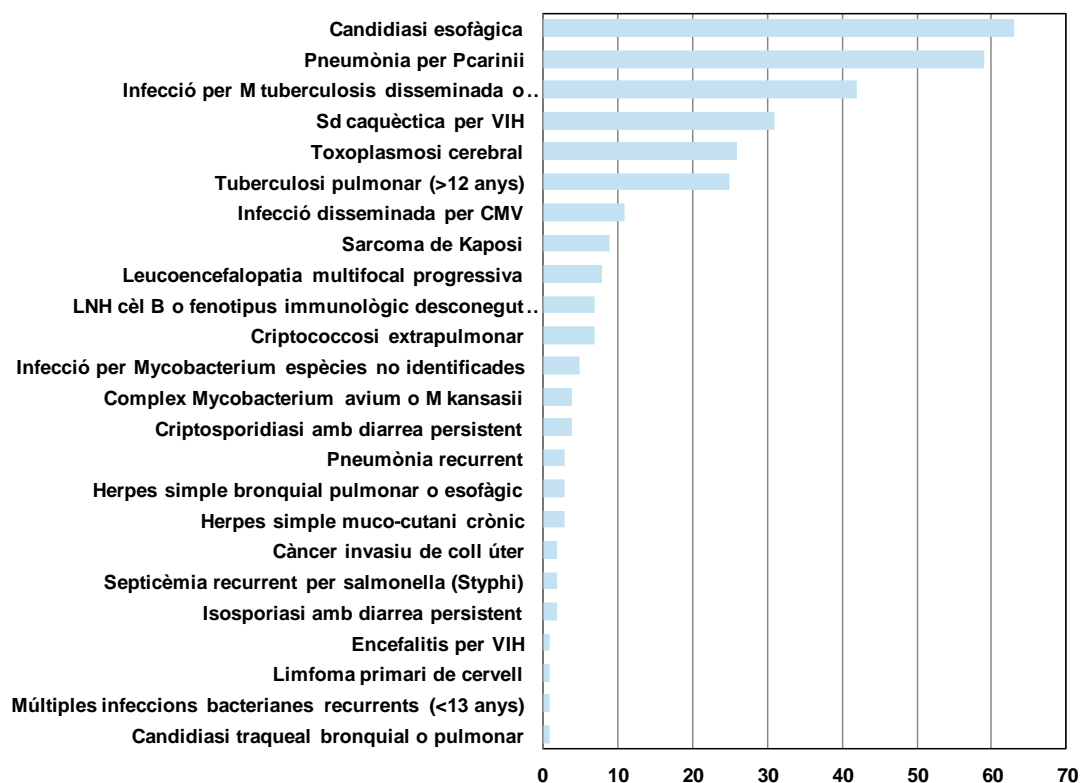
*Tots els pacients controlats per la UFS

Font: elaboració a partir de dades de la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró.

En el període 1985-2016, els casos de sida de residents a Mataró han anat associats principalment a tres malalties, la candidiasi esofàgica present en el 19,69% dels casos, la pneumònia per P. Carinii, i la infecció per M. tuberculosis disseminada o extrapulmonar amb el 18,44 i 13,13% dels casos diagnosticats, respectivament.

Distribució casos de malalties indicatives de sida. Mataró 1985-2016

GI.15.

Font: elaboració a partir de dades del CEEISCAT. Agència de Salut Pública de Catalunya. Generalitat de Catalunya.

III. Indicadors d'activitat preventiva i informativa

1. Programa Àmbit Maresme

Àmbit Maresme és un programa de prevenció comunitària i de suport a persones sensibilitzades o afectades per la sida. Des de l'any 1999, la Fundació Àmbit Prevenció ofereix informació general, sensibilització comunitària, atenció social i accions de voluntariat. El programa dona atenció psicològica a persones afectades des de la Unitat Funcional de Sida de l'Hospital de Mataró.

A. Cursos de formació en prevenció del VIH/SIDA

1. Total d'assistents i tipologia

En el bienni 2016-2017, la Fundació Àmbit Prevenció ha fet formació en prevenció del VIH/SIDA a un total de 296 persones; el 80% d'elles alumnes de secundària i cicles formatius, malgrat el fet de ser una formació no integrada en el currículum i comptar els alumnes amb un nombre molt limitat d'hores de lliure disposició. Aquesta situació és la que ajuda a entendre les oscil·lacions en les xifres anuals. En la mesura que la prevenció del VIH i la sida continuï sent una formació a efectuar a voluntat del mateix centre i no estigui integrada en el currículum escolar, resultarà difícil poder garantir un nivell de cobertura òptim dels alumnes de secundària matriculats.

Programa Àmbit Maresme. Històric cursos de formació en prevenció del VIH/Sida. Total assistents i tipologia

TIII.1

	IES 3r i 4r ESO, 1r i 2n Batxillerat i CF	Centres de joves	Centres de formació d'adults	Formació a voluntaris	Professionals	Total
2004	99		10			109
2005	80		180	6	22	288
2006	152			5	23	180
2007	67	13		6		86
2008	109	8		2	25	144
2009	184	46	148		24	402
2010	129		90	7		226
2011	167	4		12		183
2012	98		214	16		328
2013	128		54	6	80	268
2014	50		62	13		125
2015	51		19	17		87
2016	110		22	12		144
2017	126			26		152
Total	1.550	71	799	128	174	2.722

Font: elaboració a partir de dades de la Fundació Àmbit prevenció.

En els darrers cinc anys, el total d'assistents als cursos de prevenció del VIH/SIDA és de 776, 507 menys que en el període 2008-2012. El 59,92% dels assistents han estat alumnes de secundària i cicles formatius i el 20,23% alumnes de centres de formació d'adults.

Programa Àmbit Maresme. Cursos de formació en prevenció del VIH/Sida 2016. Total assistents i tipologia

TIII.2

Lloc realització	Nombre d'assistents	Població	Grups / Hora	Valoració
IES Puig i Cadafalch	110	3r i 4rt ESO	8 grups d'1,30 h cadascun	8,7
Espai Guaita Salesians	22	Dones novingudes	1,30 h	10
Fundació Hospital	4	Joves agents de salut intervenció IES	1 grup 3 h	9
Espai Gatassa	7	Joves agents de salut intervenció comunitària	4 h	8,4
Total	143			9,03

Font: elaboració a partir de dades de la Fundació Àmbit prevenció.

Programa Àmbit Maresme. Cursos de formació en prevenció del VIH/Sida 2017. Total assistents i tipologia

TIII.3

Lloc realització	Nombre d'assistents	Població	Grups / Hora	Valoració
IES Puig i Cadafalch	126	3r i 4rt ESO	8 grups d'1,30 h cadascun	8,7
Espai Guaita Salesians				
Fundació Hospital	7	Joves agents de salut intervenció IES	1 grup 3 h	9
Tecnocampus	13	Joves agents de salut universitaris	4 h	9
Espai Gatassa	6	Joves agents de salut intervenció comunitària	4 h	8,4
Total	152			8,78

Font: elaboració a partir de dades de la Fundació Àmbit prevenció.

2. Formació d'agents de salut. Metodologia d'iguals

La formació d'agents de salut en prevenció del VIH i la sida és una de les actuacions amb més impacte del Programa Àmbit Maresme. L'objectiu d'aquesta formació és promoure la informació i l'educació sanitària entre iguals i, d'aquesta manera, aconseguir disminuir la incidència del VIH i la sida en tres col·lectius: joves, persones en situació de vulnerabilitat social i dones immigrades que realitzen treball sexual.

2.1 Formació d'agents de salut. Intervenció adreçada a la població jove

En els darrers dos anys, s'ha format a un total de 38 joves perquè poguessin fer una taula informativa i/o una altra activitat sobre la prevenció del VIH/SIDA al seu centre escolar. Aquests joves han difós informació sobre prevenció i recursos a un total de 628 companys i companyes de secundària i cicles formatius. En els darrers cinc anys, aquests agents de salut s'han adreçat a un total de 1.053 iguals.

Històric de la formació d'agents de salut joves i impacte de la seva intervenció

TIII.4

	AGS joves	Impacte(*)
2007	6	97
2008	6	299
2009	6	667
2010	17	298
2011	22	438
2012	16	80
2013	6	80
2014	6	180
2015	4	165
2016	12	250
2017	20	378
Total	121	2.932

* No es registren les dades anteriors a l'any 2007 perquè els iguals es limitaven a dur a terme una taula informativa al mateix centre educatiu. A partir de l'any 2007, a més de la taula també realitzen a l'espai de tutoria una sessió informativa sobre prevenció del VIH/sida als seus iguals - 3r i 4r d'ESO, batxillerats i cicles formatius (Auxiliars sanitaris i integradors socials)-.

Font: elaboració a partir de dades de la Fundació Àmbit prevenció.

2.2. Formació com agents de salut de persones en situació de vulnerabilitat social

La formació com agents de salut està adreçada a persones en situació de vulnerabilitat social amb l'objectiu d'apoderar-les, promoure la detecció precoç del VIH/SIDA i la detecció de violències entre els seus iguals.

L'any 2016, han participat 8 persones -5 homes i 3 dones- de diverses nacionalitats. L'impacte directe ha estat sobre 62 persones (34 homes i 28 dones), d'edats compreses entre els 25 i els 55 anys. La distribució per nacionalitat d'aquestes 62 persones és la següent: 28 persones de nacionalitat espanyola, 13 del Senegal, 6 de Guinea, 4 de Mali, 4 de Colòmbia, 3 de Paraguai, 2 d'Uruguai, 1 de la República Dominicana i 1 del Marroc. S'estima que l'impacte indirecte ha estat de 124 persones.

El darrer any, han participat 6 dones -3 de nacionalitat espanyola, 1 de Costa d'Ivori, 1 de Cuba i 1 de Colòmbia, dues provinents d'entorns de prostitució. L'impacte directe ha estat de 60 dones d'edats entre els 25 i els 50 anys. S'estima que l'impacte indirecte ha estat de 120 més.

Programa Àmbit Maresme. Històric de la intervenció dels agents de salut adreçada a persones en situació de vulnerabilitat social TIII.5

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Total
Agents de salut	13	8	8	11	8	6	54
Impacte directe	82	78	215	123	62	60	620
Impacte indirecte				392	124	120	636

Font: elaboració a partir de dades de la Fundació Àmbit prevenció.

2.3. Formació d'agents de salut. Intervenció adreçada a dones d'origen estranger en situació d'exclusió i que exerceixen el treball sexual

Des de l'any 2006, Àmbit Prevenció ha estat fent formació específica adreçada a persones immigrades en relació a la prevenció del VIH/SIDA. Tanmateix, l'any 2012, arran de la detecció de noves necessitats en relació a les dones immigrades que es troben en situació d'exclusió i realitzen treball sexual, es decideix ampliar la formació que reben les agents de salut, incloent-hi també temes d'apoderament i de prevenció de la violència de gènere.

Els objectius de la formació són proporcionar una atenció integral a les dones immigrants que pateixen o han patit algun tipus de violència i, afavorir l'ajuda mútua a partir de la formació i la intervenció amb iguals. Dintre d'aquesta formació també s'ha inclòs un mòdul sobre salut i sexualitat centrat en la prevenció del VIH/Sida i altres malalties de transmissió sexual.

La relació que s'ha establert amb aquestes dones en els darrers anys, és el que ha permès realitzar la formació i que aquesta pugui ser eficaç, ja que poden parlar de manera oberta sobre quina és la seva situació. La metodologia emprada ha facilitat que les dones participessin, que sentissin que produïen continguts valuosos.

Formació i intervenció de les agents de salut. Programa d'intervenció amb treballadores sexuals TIII.6

	2012*	2013	2014	2015	2016	2017
Nombre d'agents de salut	13	8	5	8	9	11
Impacte directe	82	78	40	46	169	136

Font: elaboració a partir de dades de la Fundació Àmbit prevenció.

2.4 Impacte de la metodologia d'iguals

En el període 2013-2017, els agents de salut han contactat a través de la metodologia d'iguals amb 1.591 iguals, 717 menys que en el període 2008-2012, el que representa una variació del -31,07%. Per interpretar aquesta evolució cal recordar la manca d'obligatorietat que tenen els centres escolars de secundària pel que fa a la formació en prevenció del VIH/Sida, les grans dificultats de finançament i d'altres tipus de problemes que han tingut els programes de treball amb la població immigrada i els col·lectius amb situacions major risc d'exclusió social, com pot ser les persones immigrades i que treballen en el món de la prostitució.

Programa Àmbit Maresme. Històric de l'impacte dels iguals

TIII.7

	Joves	Població immigrada	Risc d'exclusió social	Total
2006		137		137
2007 ⁽¹⁾	97	59		156
2008	299	74		373
2009	667	76		743
2010	298	117		415
2011	438	48		486
2012	80	211		291
2013 ⁽²⁾	80	78		158
2014	180	215		395
2015 ⁽³⁾	165	123		288
2016	250		62	312
2017	378		60	438
Total	2.932	1.138	122	4.192

1. No queden recollides les dades respecte a l'impacte de la formació d'iguals degut a què només realitzen com activitat una taula informativa a nivell de centre educatiu. A partir del 2007 la intervenció dels iguals a més de fer la taula es fa una sessió informativa als seus iguals, (3r,4r, ESO batxillerat i Cicles).

2. A partir de l'any 2012 suma l'impacte dels agents de salut homes nous i de dones noves en situació d'exclusió social
 Font: elaboració a partir de dades de la Fundació Àmbit Prevenció

B. Material distribuït

Dins del Programa de sensibilització d'Àmbit Maresme s'ha distribuït, conjuntament amb el Servei de Salut Pública i Consum de l'Ajuntament de Mataró, tot un seguit de material informatiu i de conscienciació sobre la sida.

Des de l'any 2005, s'ha distribuït un total de 26.678 materials informatius –fullets, manuals, llibres i guies-, 9.100 materials del telèfon de la sida i 28.554 materials diversos de conscienciació, prevenció i informació sobre la problemàtica del VIH i la sida, com podrien ser els llacets vermells del dia de la sida o els pòsters. En els darrers cinc anys, s'ha distribuït un total de 26.949 materials, 2.360 més que en el període 2008-2012.

Nombre i tipus de materials distribuïts ⁽¹⁾

TIII.8

	2013	2014	2015	2016	2017	Total
Material informatiu	2.500	1.400	5.000	3.600	919	26.678
Material del telèfon de la sida	500	900	1.750	500	750	9.100
Altres tipus de materials	1.000	2.160	2.620	1.070	2.280	28.554
Total materials distribuïts	4.000	4.460	9.370	5.170	3.949	64.332

(1) No es comptabilitza el nombre de preservatius distribuïts.

Font: elaboració a partir de dades del Servei de Salut Pública i Consum de l'Ajuntament de Mataró

C. Indicadors d'inserció

El darrers dos anys, la Fundació Àmbit Prevenció ha atès diverses demandes sociolaborals que corresponien a 32 persones diferents, un nombre que podria haver estat superior de no haver desplaçat temporalment el Servei d'Atenció Social i Laboral de la Fundació a Barcelona.

Un fet destacat dels dos darrers anys ha estat que, a partir de finals de l'any 2016, la treballadora social ha incrementat l'horari d'atenció per donar cobertura a aquelles persones seropositives i usuàries de drogues que estan en situació de vulnerabilitat social i que volien iniciar un procés d'inserció laboral; persones amb les quals cal fer un treball molt més intensiu, que difícilment poden portar a terme els dispositius ordinaris per qüestió de temps i de formació específica.

Des d'Àmbit Prevenció es considera que al potenciar la línia d'inserció laboral al Maresme adreçada a aquests col·lectius amb més vulnerabilitat social, han aconseguit que els hi deriven casos de persones seropositives que eren descartats per les dificultats que la malaltia suposa per a la seva inserció laboral, a banda d'altres factors –baixos nivells d'estudis, edat (mitjana 43 anys)-. No obstant això, la precarietat laboral i l'atur prenen trets especialment colpidors en tots aquests casos al no disposar d'altres fonts d'ingressos. Així, com ja ve passant des de fa uns anys, han augmentat les demandes relacionades amb la cobertura de necessitats bàsiques -al·lotjament, alimentació, medicació, etc. També s'han incrementat les demandes de persones que, tot i no estar preparades per iniciar un itinerari laboral, demanen estar ocupades en alguna activitat i/o realitzant algun tipus de formació.

Programa Àmbit Maresme.

Històric atenció social i laboral

TIII.9

	casos ⁽¹⁾	%
2005	8	4,2%
2006	15	7,9%
2007	17	9,0%
2008	15	7,9%
2009	16	8,5%
2010	16	8,5%
2011	14	7,4%
2012	19	10,1%
2013	18	9,5%
2014	12	6,3%
2015*	7	3,7%
2016*	6	3,2%
2017	26	13,8%
Total	189	100%

(1) Persones diferents ateses

*El descens del nombre de casos atesos ha estat provocat pel fet que els professionals vinculats al programa han tingut que fer baixes perllongades per motius de salut

Font: elaboració a partir de dades de la Fundació Àmbit Prevenció.

D. Indicadors de participació en el programa de voluntariat

El desembre dels dos darrers anys, Àmbit Prevenció ha format a un seguit de persones que voluntàriament volien fer d'agents de salut el dia mundial de la sida a diferents centres d'atenció primària, l'Hospital de Mataró i les farmàcies comunitàries que fan la prova ràpida de detecció del VIH. L'objectiu d'aquesta formació és promoure la prova ràpida i facilitar a la població informació sobre els recursos existents a la ciutat. Es pot ampliar la informació sobre aquesta intervenció a l'apartat 7 d'aquest informe sobre el Protocol de coordinació assistencial i dins el subapartat B. "Taules informatives del dia mundial de la sida".

Programa Àmbit Maresme. Històric taules de sensibilització comunitària

TIII.10

	Agents de salut	Nombre de taules	Impacte directe
2014	7	8	460
2015	13	8	530
2016	12	8	745
2017	13	7	428

Font: elaboració a partir de dades de la Fundació Àmbit prevenció.

2. Programes de sexualitat i afectivitat

Des de diferents serveis de la ciutat s'efectuen diferents programes de formació en sexualitat i afectivitat que tenen com a objectiu l'adquisició de coneixements, actituds i valors positius vers la sexualitat, els canvis fisiològics i psicològics de l'adolescència, i els elements associats a les relacions interpersonals que acaben incidint en la reducció dels embarassos no desitjats, la violència de gènere, les malalties de transmissió sexual com la transmissió del VIH.

A. Programa Coneix, respecta, estima

Des del Servei de Salut Pública i Consum de l'Ajuntament de Mataró, el Programa Coneix, respecta, estima, adreçat als alumnes d'Educació Secundària Obligatòria (ESO), pretén millorar els coneixements, les actituds i els valors dels joves envers la salut sexual i reproductiva.

El programa neix a partir dels tallers de sexualitat i afectivitat que des del 1995 s'oferien a tots els alumnes del primer cicle de l'ESO. El programa consta de quatre quaderns, un per a cada nivell de l'ESO. Els objectius s'han definit pensant en el moment evolutiu dels nois i les noies i en la continuïtat del programa. Per mirar d'afavorir la participació dels alumnes, es proposen activitats a nivell individual, en petit grup i en grup gran. Hi ha algunes activitats que van acompanyades de fitxes de treball per als alumnes i d'altres amb informació per als professors.

Es una proposta pedagògica estructurada que permet el treball interdisciplinari i coordinat entre professionals docents i professionals sanitaris. Les activitats proposades es poden complementar amb altres intervencions provinents d'entitats i professionals externs a la secció de salut pública, que s'ajusten als objectius del programa, com són: taller de prevenció de la violència de gènere *Bon rotllo!* i tallers d'anticoncepció i prevenció del VIH de l'Associació de planificació familiar i de la Fundació Àmbit Prevenció.

Programa coneix, respecta, estima. Nombre de centres participants per nivell i curs escolar

TIII.11

	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
1r d'ESO	8	7	6	5	5
2n d'ESO	11	12	11	8	8
3r d'ESO	12	12	15	12	13
4t d'ESO	10	10	9	9	9
Hi han participat els 4 cursos d'ESO	6	7	7	5	5
Total centres participants d'ESO	15	15	16	14	14
Total centres d'ESO (públics i concertats)	19	19	19	19	19
% centres d'ESO participants	78,9%	78,9%	84,2%	73,7%	73,7%

Font: elaboració a partir de dades del Servei de Salut Pública i Consum de l'Ajuntament de Mataró

En els dos darrers cursos han participat en el programa el mateix nombre de centres escolars (14), una xifra que representa el 73,7% del total de centres que imparteixen ESO a Mataró. El total d'alumnes que han pres part en aquestes dues darreres edicions ha estat de 2.706 i 2.681, respectivament, totals que se situen una mica per sobre del 40% del total d'alumnes d'ESO de

Mataró; un percentatge que manté la tendència d'un progressiu descens en el nombre d'alumnes, observable en els darrers cinc cursos. En els dos darrers cursos han estat 5 els centres que han participat amb tots els cursos d'ESO.

Programa coneix, respecta, estima. Nombre d'alumnes participants per nivell i curs escolar

TIII.12

	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
1r d'ESO	505	439	350	313	336
2n d'ESO	830	846	776	511	605
3r d'ESO	850	812	1.048	850	904
4t d'ESO	556	609	507	677	497
Total alumnes d'ESO participants	2.741	2.706	2.681	2.351	2.342
Total alumnes d'ESO (públics i concertats)	5.338	5.299	5.274	5.300	5.432
% d'alumnes d'ESO participants	51,3%	51,1%	50,8%	44,4%	43,1%

Font: elaboració a partir de dades del Servei de Salut Pública i Consum de l'Ajuntament de Mataró

B. Taller Canvis, sexualitat i afectivitat

Taller adreçat als alumnes de 6è d' Educació Primària. Es plantegen els mateixos objectius que el programa "Coneix, respecta, estima", però adaptats a l'edat dels nens i nenes. La intervenció s'estructura en dues sessions d'1h de durada amb una metodologia participativa –jocs, treball en petits grups, pluges d'idees...- i partint sempre del nivell de coneixements i expectatives del grup/classe. La tendència dels darrers dos cursos ha estat un increment del nombre de centres participants i d'alumnes, particularment, en el darrer curs 2016-2017. En aquest curs han participat 17 centres –la xifra més elevada de tota la sèrie iniciada el 2005-2006- i 1.432 alumnes, el total d'alumnes més elevat des del curs 2006-2007.

Taller "Canvis, sexualitat i afectivitat"

TIII.13

	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Total centres participants de 6è d'EP	7	11	11	14	17
Total centres d'EP (públics i concertats)	29	30	32	32	32
% centres d'EP participants	24,1%	36,7%	34,4%	43,8%	53,1%
Total alumnes de 6è d'EP participants	275	458	404	393	767
Total alumnes de 6è d'EP (públics i concertats)	1.241	1.264	1.269	1.374	1.432
% d'alumnes de 6è d'EP participants	22,2%	36,2%	31,8%	28,6%	53,6%

Font: elaboració a partir de dades del Servei de Salut Pública i Consum de l'Ajuntament de Mataró

C. Tallers d'educació afectiva i sexualitat

Des del Centre d'atenció a la salut sexual i reproductiva (ASSIR) s'ofereix un espai d'atenció a la dona i a la parella en temes relacionats amb la sexualitat i la reproducció, a més de tenir un espai de Consulta Jove.

En els dos darrers cursos, s'han portat a terme un total de 61 tallers que han reunit un total de 1.468 alumnes. El curs 2016-2017 és el que registra un major nombre de tallers de tota la sèrie iniciada el 1993-1994 i el total de participants tan sols es veu superat pel curs 1995-1996 (875). En relació al total d'alumnes de 3r i 4r d'ESO, els participants en els tallers dels dos darrers cursos representen el 25,37 i el 31,65%, respectivament.

ASSIR. Tallers d'educació afectiva i sexualitat per a estudiants de tercer i quart d'ESO

TIII.14

Curs	Tallers	Participants	% alumnes de 3r i 4t d'ESO
1993-1994	18	665	
1994-1995	17	595	
1995-1996	25	875	
1996-1997	25	670	
1997-1998	16	379	
1998-1999	23	573	
1999-2000	23	580	19,82
2000-2001	21	525	18,62
2001-2002	17	471	16,91
2002-2003	20	475	17,76
2003-2004	29	643	23,87
2004-2005	29	595	23,45
2005-2006	32	750	29,14
2006-2007	27	656	25,73
2007-2008	27	689	27,42
2008-2009	26	608	24,16
2009-2010	25	707	28,75
2010-2011	30	774	30,01
2011-2012	24	590	23,38
2012-2013	25	626	24,50
2013-2014	27	767	30,34
2014-2015	30	754	29,87
2015-2016	28	659	25,37
2016-2017	33	809	31,65

Font: elaboració a partir de dades de l'ASSIR. ICS (CSdM)

El tallers no només es fan als alumnes de 3r i 4rt d'ESO, també s'adrecen a altres col·lectius: alumnes de cicles formatius d'auxiliar d'infermeria i farmàcia, dones immigrants, pacients de salut mental, formació professional inicial, persones amb diversitat funcional. En els dos darrers cursos s'han dut a terme 13 tallers que sumen un total de 165 assistents. Els 55 alumnes de formació professional inicial (PFI), les 38 dones dels tallers amb dones immigrants i els 25 alumnes del cicle formatiu d'auxiliar d'infermeria han estat els grups que més assistents han aportat.

ASSIR. Tallers d'educació afectiva i sexualitat per a altres col·lectius

TIII.15

Curs	Tallers	Participants	Col·lectius
2011-2012			
	2	42	CF Auxiliar d'infermeria
	1	18	Dones immigrants
2012-2013			
	4	108	CF Auxiliar d'infermeria
	5	29	PQPI
	2	38	Dones immigrants
2013-2014			
	6	126	CF Auxiliar d'infermeria
	3	37	PQPI
	1	13	Dones immigrants
	1	8	Reinserció laboral
	1	18	Diversitat funcional
	1	6	Salut mental
2014-2015			
	5	60	FPI
	1	10	CRAE*
	1	18	Salut mental
	1	25	Diversitat funcional
2015-2016			
	3	55	FPI
	1	12	CRAE*
	1	10	Salut mental
	1	13	Dones immigrants
	1	18	Diversitat funcional
2016-2017			
	2	25	CF Auxiliar d'infermeria
	1	25	Dones immigrants
	3	7	Diversitat funcional

Font: elaboració a partir de dades de l'ASSIR. ICS (CSdM)

El tallers d'educació afectiva i sexualitat adreçats a dones immigrants s'han organitzat conjuntament amb el Centre d'Informació i Recursos per a les Dones (CIRD – Servei de Família). Des de l'any 2008, s'han portat a terme un total de 18 tallers pels quals han passat un total de 306 dones.

Tallers d'educació afectiva i sexualitat per a dones immigrants

TIII.16

Any	Tallers	Participants
2008	4	72
2009	4	69
2010	2	33
2011	1	19
2012	1	18
2013	2	38
2014	1	13
2015	1	6
2016	1	13
2017	1	25

Font: elaboració a partir de dades de l'ASSIR. ICS (CSdM)

En el cas dels alumnes de formació professional –CF d'infermeria i PFI- des del curs 2009-2010 s'han fet un total de 31 tallers amb un total de 561 alumnes.

Tallers d'educació afectiva i sexualitat adreçats a alumnes de formació professional

TIII.17

Any	Tallers	Col·lectiu	Participants
2009-2010	4	3 auxiliars d'infermeria; 1 auxiliar de farmàcia	65
2010-2011	5	CF Auxiliars d'infermeria	80
2011-2012	2	CF Auxiliars d'infermeria	42
2012-2013	4	CF Auxiliars d'infermeria	108
2013-2014	6	CF Auxiliars d'infermeria	126
2014-2015	5	FPI	60
2015-2016	3	FPI	55
2016-2017	2	CF Auxiliars d'infermeria	25

Font: elaboració a partir de dades de l'ASSIR. ICS (CSdM)

3. Programa d'accessibilitat a preservatius

Potenciar i facilitar l'ús dels preservatius és un objectiu prioritari per a la prevenció de la infecció del VIH i la sida. Així doncs, des de l'any 1995 s'han anat diversificant els punts de distribució per facilitar la seva accessibilitat.

Condó Star

Capsa en format de paquet de tabac amb tres preservatius que es distribuïa des del 1995 i fins a la fi del 2005 a través de màquines expenedores de tabac en l'àmbit dels bars musicals i discoteques. A partir del mes de gener del 2006 –amb l'entrada en vigor de la Llei 28/2005, de 26 de desembre, en la qual es fa referència a la incompatibilitat de poder subministrar altres productes a les màquines expenedores de tabac (Article 4t)-, les capsas editades s'han facilitat als joves en espais juvenils o des del Servei d'informació del Sidral als instituts d'educació secundària.

Preservatius a granel

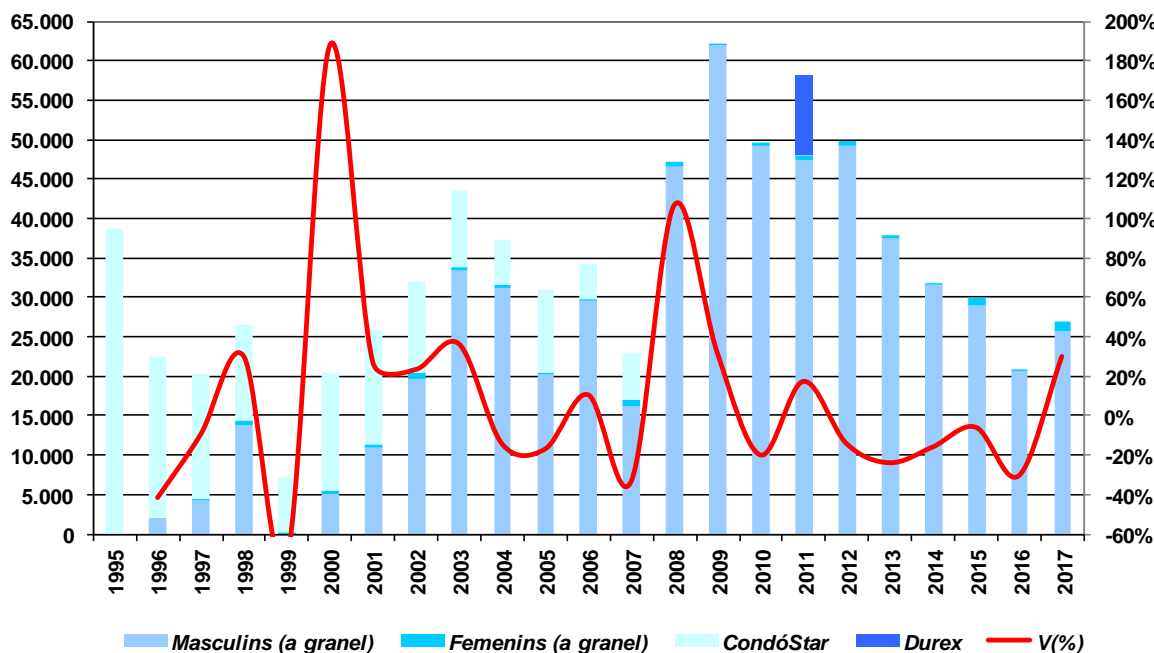
Preservatius femenins i masculins que es distribueixen gratuïtament des de l'any 1996 des de diversos centres i serveis sociosanitaris de la ciutat: Centre d'Atenció a les Drogodependències, Programa Àmbit Maresme, Unitat Funcional de Sida, SIDRAL, PASSIR...

En els darrers dos anys, s'han distribuït un total de 47.750 preservatius a granel -20.765 l'any 2016 i 26.985 l'any 2017-, un nombre total que és un 22,7% inferior al que es registrava en el bienni 2014-2015. Aquesta tendència també es pot observar si s'amplia l'observació al darrers cinc anys; en el període 2013-2017 s'han distribuït un total de 147.381 preservatius, una xifra menor en 119.481 preservatius a la registrada pel període anterior, 2008-2012, i que en termes relatius suposa una disminució del 44,8%.

El total de preservatius distribuïts l'any 2017 augmenta fins els 27.375, en el cas de sumar als distribuïts a granel aquells que ho han estat a través del Programa Màquina. Una xifra aquesta superior a la d'una any abans (21.008) però clarament inferior a la de fa cinc anys (50.675). En els darrers cinc anys, la suma total dels preservatius distribuïts a granel i mitjançant el Programa Màquina és igual a 148.548.

Nombre de preservatius distribuïts segons campanyes de prevenció. Mataró 1995-2017

GIII.1

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Pla Municipal de Drogodependències

*No s'hi computen els preservatius dispensats a través de les màquines de preservatius –Programa Màquina.

Des de l'any 2013, una de les raons de la progressiva disminució del nombre de preservatius distribuïts per les campanyes de prevenció és el canvi de criteris sobre la seva distribució per part de l'Agència de Salut Pública de la Generalitat de Catalunya. Una modificació de criteris que ha resultat en una reducció del nombre total de preservatius facilitats anualment a l'administració local.

Programa Màquina

En aquest apartat es computa només el nombre de preservatius distribuïts a través de les màquines expenedores instal·lades a Mataró del Programa Màquina, iniciat l'any 2004, del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya. El nombre total de màquines i la seva localització han anat canviant amb el temps. L'any 2017, el nombre total de capses distribuïdes ha estat de 130, una xifra que manté la línia ascendent d'expedicions dels darrers cinc anys amb les quatre màquines actualment instal·lades.

TIII.18

Distribució de preservatius a través del Programa Màquina. Mataró

Localització	2013		2014		2015		2016		2017	
	Màq.	capses (3 U.)	Màq.	capses (3 U.)	Màq.	capses (3 U.)	Màq.	capses (3 U.)	Màq.	capses (3 U.)
Port de Mataró										
Casal de joves del parc										
Can Solaret										
Poliesportiu E. Millán										
Piscina Municipal. Parc										
Estació de RENFE	1	12	1	10	1	15	1	14	1	35
ABS Cirera - Molins (E)	1	5								
Biblioteca Pompeu Fabra	2	26	2	30	2	45	2	50	2	70
CAP II. Camí del Mig (E)			1	20	1	15	1	17	1	25
Total capses (3 unitats)	4	43	4	60	4	75	4	81	4	130

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Programa per a la Prevenció i Assistència de la Sida. Direcció General de Salut Pública. Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

4. Programa d'anticoncepció d'emergència

Des de l'1 d'octubre de 2004, el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya ha garantit la dispensació gratuïta de Levonorgestrel¹ com a mètode de tractament en la prevenció de l'embaràs. El tractament té una indicació ocasional, d'emergència, davant de situacions que suposen un risc d'embaràs posterior a una relació coital per un ús incorrecte del mètode anticonceptiu emprat o per oblit. No protegeix davant les infeccions de transmissió sexual i el seu ús continuat pot comportar diversos efectes secundaris.

Es tracta d'un tractament de dispensació gratuïta a la xarxa sanitària pública – centres d'atenció primària, centres d'atenció a la salut sexual i reproductiva, serveis d'urgències-. A Mataró, la dispensació s'efectua des de 10 recursos: 7 centres d'atenció primària, 2 centres d'urgències i des del Centre d'atenció a la salut sexual i reproductiva (ASSIR).

A les farmàcies de Catalunya, des del 28 de setembre de 2009, es dispensa sense recepta mèdica. Aquest fet, facilita l'accessibilitat però dificulta el consell professional des de la farmàcia i la coordinació entre serveis per assegurar una atenció adequada a cada cas.

A partir de les dades a que ha tingut accés aquest observatori, es pot dir que en els dos darrers anys s'han distribuït un nombre de píndoles superior a les 2.658. Un percentatge superior al 60% s'ha distribuït a través de les farmàcies comunitàries, un 27% a través dels CAPS i serveis de l'Institut Català de la Salut (ICS) -21% a través del Centre d'atenció a la salut sexual i reproductiva (l'ASSIR) i un 3% mitjançant el Programa d'atenció comunitària (PAC)- i un 10% a través dels CAPS del Consorci Sanitari de Mataró i Maresme (CSdM) i del Servei d'Urgències de l'Hospital de Mataró.

Dispensació de la PDD (Levonorgestrel) per serveis i anys

	2009	2010	2011	2012 ⁽¹⁾	2013	2014	2015	2016	2017
Consorci Sanitari del Maresme (CSdM)									
ABS Círrera-Molíns		10	40	10	32	10	10	18	24
CAP Mataró Centre		20	10	10	25	40	0	17	24
Urgències Hospital Mataró		111	220	158	188	155	160	131	38
Total CSdM		141	270	178	245	205	170	166	86
Institut Català de la Salut (ICS)									
EAP MATARÓ 1 - La Riera		16	13	12	11	10	4	3	9
EAP MATARÓ 3 - Rocafonda		25	35	9	0	8	14	17	18
EAP MATARÓ 5 - Cerdanya		20	7	17	16	15	6	13	6
EAP MATARÓ 6 - Gatassa		1	5	1	6	6	10	7	0
EAP MATARÓ 7 - Ronda Prim		16	27	10	5	7	5	3	8
PAC MATARÓ		139	133	157	154	134	170		80
ASSIR		531	552	389	290	285	308	264	288
Total ICS**		748	772	595	482	465	517	307	409
Farmàcies comunitàries									
Total han respost	30/34	26/36	26/36	20/9*/36	35/36	34/36	30/37	35/37	28/37
Norlevo 1,5 MG 1 Comp	384	704	651	530	833	1201	1013	188	357
Postinor 1,5 MG 1 Comp	123	767	806	855	998	408	157	683	205
Levonorgestrel Sandoz 1.5 mg 1 comp								4	4
Levonorgestrel Aurovitas 1.5 mg 1 comp								0	0
Levonorgestrel Teva 1,5mg 1 comp						0	30	32	24
Levonorgestrel Mylan efg 1,5mg 1comp						4	22	91	55
Levonorgestrel Stada 1.5 mg 1 comp								18	11
Cumbran 1.5 mg 1 comp								0	0
Norlevo 0.75 mg 2 comp								18	0
Postinor 0.75 mg 2 comp								0	0
Total farmàcies	507	1.471	1.457	1.385	1.831	1.613	1.222	1.034	656
Total píndoles dispensades	507	2.360	2.499	2.158	2.558	2.283	1.909	1.507	1.151

TIII.19

*El valor de l'any 2012 de 9 farmàcies és una estimació a partir dels valors registrats per aquestes els anys 2010, 2011 i 2013

Font: Institut Català de la Salut. Servei d'atenció primària Barcelonès Nord i Maresme. Direcció d'atenció primària Metropolitana. Consorci Sanitari del Maresme. Servei de Farmàcia. Farmàcies comunitàries de Mataró.

¹. Tractament de la contracepció d'emergència hormonal que s'administra per via oral, popularment conegut com a pastilla de dia després.

5. Programa d'intercanvi de xeringues (PIX)

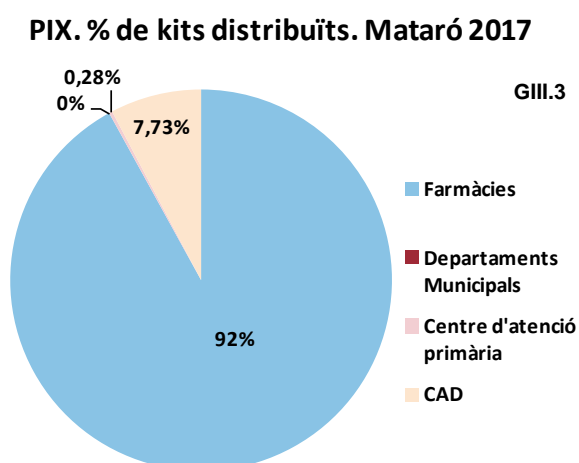
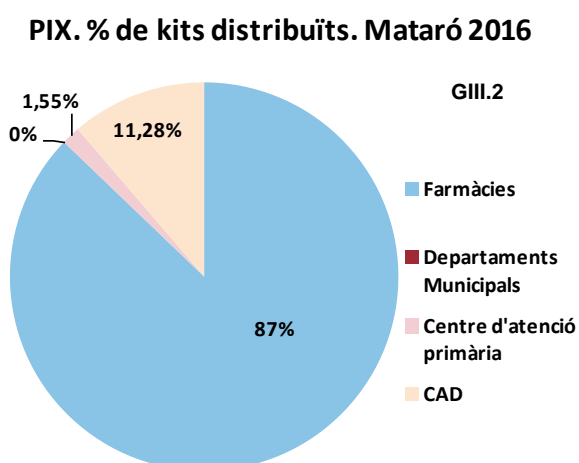
L'objectiu del PIX és disminuir la incidència de la infecció del VIH i altres malalties infeccioses entre els usuaris de drogues per via parenteral (UDVP) i disminuir l'abandonament de xeringues a la via pública.

El programa compta amb la col·laboració de diversos recursos sanitaris de la ciutat: 21 farmàcies l'any 2017, un centre d'atenció primària (CAP) i el Centre d'Atenció a les Drogodependències. Igualment, cal destacar que l'octubre de l'any 2008 s'inicia el Programa d'Agents de Salut, d'ASAUPAM que, en coordinació amb el Centre d'Atenció a les Drogodependències, efectua un seguiment de les zones amb indicis de consum. Així doncs, dos agents de salut visiten periòdicament les zones identificades, estableixen contacte amb els usuaris i els faciliten/intercanvien el material d'injecció o el recullen en les zones esmentades.

L'evolució seguida pel PIX en el període 2013-2017 difereix totalment de la que havia seguit en el període 2008-2012. En aquest darrer període, la tendència havia estat la d'un progressiu descens del nombre de kits distribuïts, arribant al mínim de tota la sèrie l'any 2012 (5.309). Aquesta tendència canvia totalment a partir de l'any 2013. De forma continuada, el PIX ha mantingut una progressió ascendent, que s'accelera en els últims dos anys i, particularment, l'any 2017, any en que s'assoleix la xifra més gran de tota la sèrie amb un total de 22.653 kits distribuïts, 6.697 més que un any abans i 17.344 més que l'any 2012.

En aquests darrers cinc anys de creixement del nombre de kits de xeringues distribuïts, les farmàcies han pres un protagonisme en la distribució encara superior al que han tingut en anys anteriors. Així, l'any 2017, les 21 farmàcies que formen part del PIX han distribuït 20.840 kits, el 92% del total. En els darrers tres anys, el percentatge de kits distribuïts per les farmàcies sempre s'ha situat per sobre del 80%.

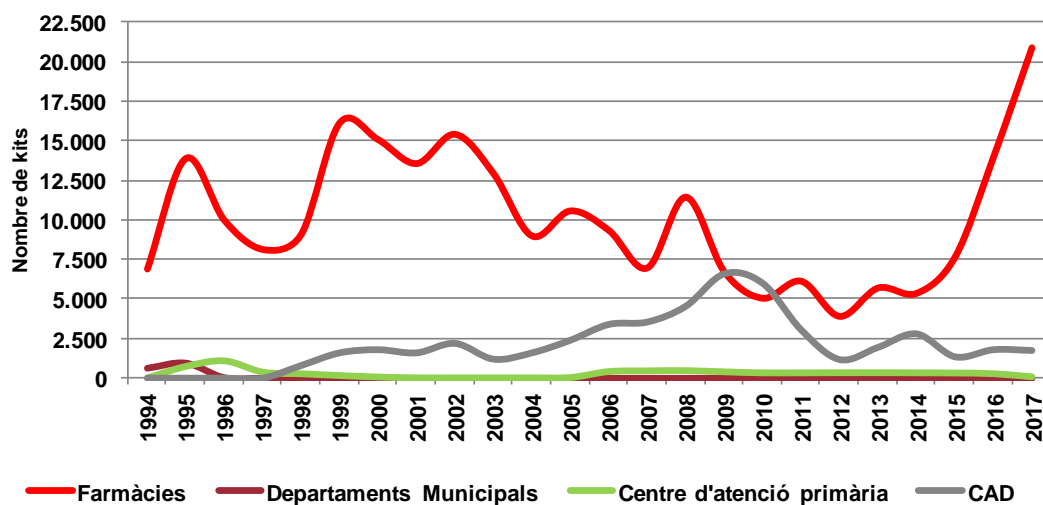
Per la seva banda, l'any 2017, el Centre d'Atenció a les Drogodependències (CAD), que registra els kits distribuïts a través del Programa d'agents de salut i a la seu del CAD a l'Hospital de Mataró, suma un total de 1.750 kits, el 7,73% del total.

Font: elaboració a partir de dades del Servei de Salut Pública i Consum de l'Ajuntament de Mataró.

Nombre de kits de xeringues distribuïts per serveis.
Mataró 1994-2017

GIII.4

Font: elaboració a partir de dades del Servei de Salut Pública i Consum de l'Ajuntament de Mataró.

En el període 2013-2017, el PIX ha distribuït un total de 64.094 kits de xeringues, la xifra més alta des del període 1998-2002, 8.133 kits major que el quinquenni anterior, període 2008-2012. En els darrers cinc anys, les farmàcies han distribuït el 83,1% dels kits i el CAD el 15,1%. Per la seva banda, el CAP del Camí del Mig dona compte del 3,14% del total de kits distribuïts en el darrer any i del 3,74% del període 2011-2015.

PIX. Nombre de kits de xeringues distribuïts per serveis

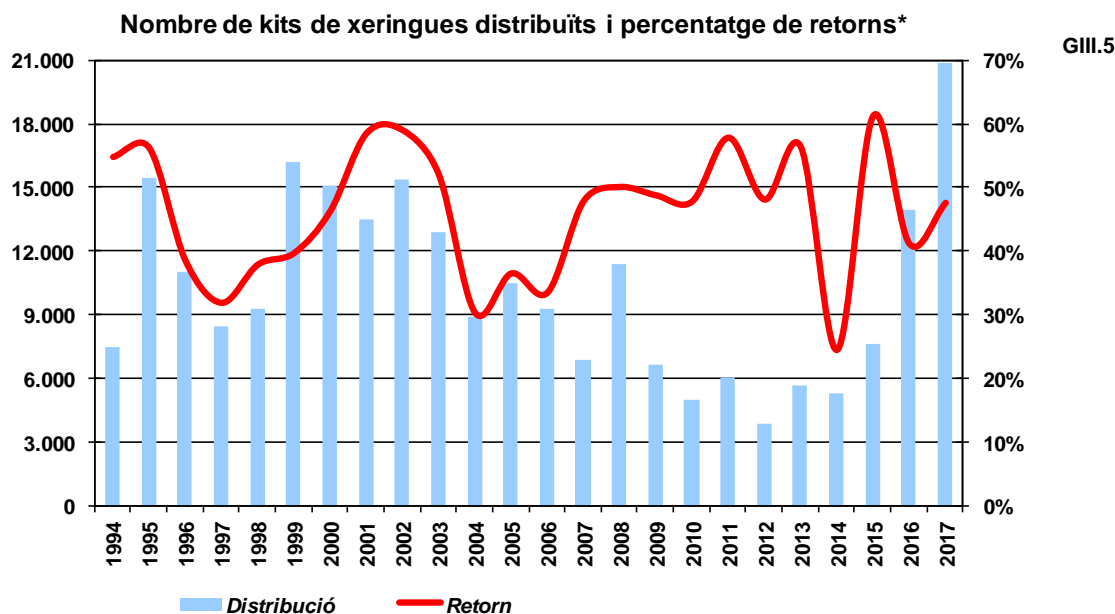
TIII.20

	Farmàcies	Departaments Municipals	Centre d'atenció primària	CAD	Total
1994	91,82%	8,18%	0,00%	0,00%	100%
1995	89,66%	5,91%	4,42%	0,00%	100%
1996	90,43%	0,33%	9,24%	0,00%	100%
1997	95,92%	0,00%	4,08%	0,00%	100%
1998	89,62%	0,00%	2,43%	7,95%	100%
1999	90,24%	0,00%	0,78%	8,98%	100%
2000	89,03%	0,00%	0,30%	10,67%	100%
2001	89,41%	0,00%	0,00%	10,59%	100%
2002	87,47%	0,00%	0,00%	12,53%	100%
2003	91,47%	0,00%	0,00%	8,53%	100%
2004	84,79%	0,00%	0,00%	15,21%	100%
2005	81,27%	0,00%	0,17%	18,56%	100%
2006	71,06%	0,00%	2,88%	26,06%	100%
2007	63,49%	0,00%	3,82%	32,69%	100%
2008	69,55%	0,00%	2,63%	27,81%	100%
2009	48,89%	0,00%	2,64%	48,47%	100%
2010	44,12%	0,00%	2,66%	53,22%	100%
2011	64,37%	0,00%	3,19%	32,44%	100%
2012	72,09%	0,00%	5,78%	22,13%	100%
2013	71,36%	0,00%	3,91%	24,73%	100%
2014	63,02%	0,00%	3,59%	33,39%	100%
2015	82,22%	0,00%	3,14%	14,65%	100%
2016	87,16%	0,00%	1,55%	11,28%	100%
2017	92,00%	0,00%	0,28%	7,73%	100%

Font: elaboració a partir de dades del Servei de Salut Pública i Consum de l'Ajuntament de Mataró.

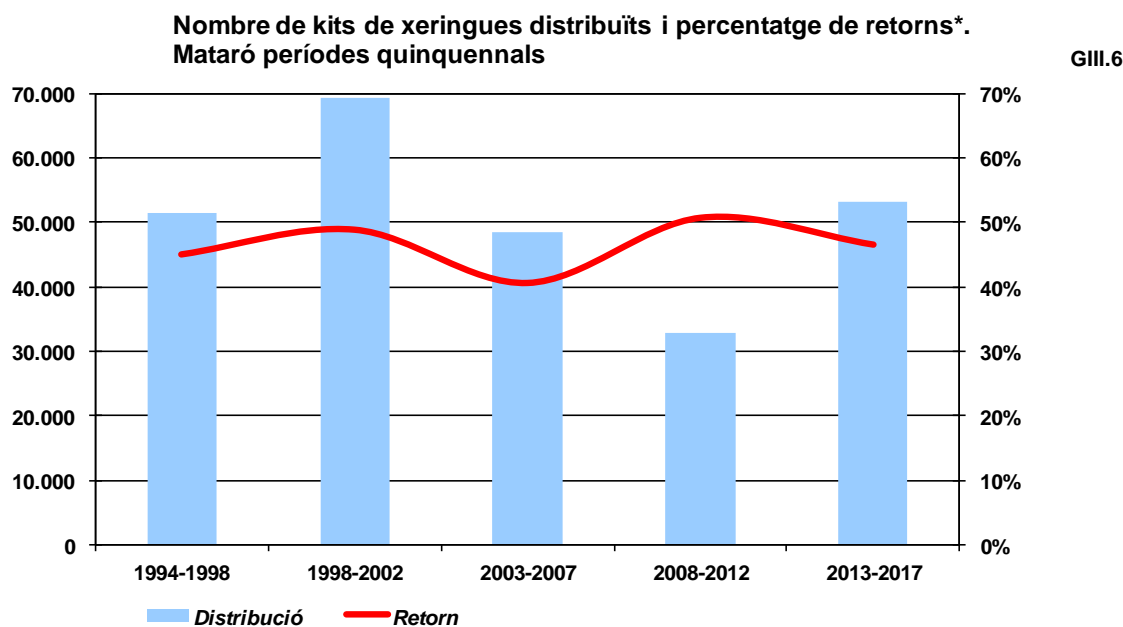
L'any 2017, el percentatge de retorn de kits de xeringues a les farmàcies és del 47,6%, un valor que se situa molt pròxim a la mediana de tota la sèrie iniciada fa 23 anys. Després del percentatge de retorn inusualment alt de l'any 2015 (61,26%), en els dos darrers anys aquest percentatge ha tornat a

situar-se en valors anuals similars als que s'han anat registrant en els deu darrers. Els canvis en el registre del PIX d'algunes farmàcies i l'augment o disminució de la població transeünt i de fora de la ciutat, la qual habitualment compra els kits però no els intercanvia, poden ser, entre altres, factors que ajuden a interpretar les diferències anuals. En els darrers cinc anys, el percentatge de retorn de kits de xeringues a les farmàcies se situa en el 46,49%, una dada una mica per sota del percentatge registrat pel període 2008-2012 (50,67%).

*21 farmàcies.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de les farmàcies de Mataró que participen en el Programa d'intercanvi de xeringues i PMD.

El PIX té com objectiu minimitzar la presència de xeringues a la via pública. Per assolir aquest objectiu s'han posat en marxa tot un seguit d'accions per minimitzar-ne la presència:

Acció 1.

Registre de recollida de les xeringues recollides a la via pública.

Acció 2.

Recollida higiènica i gestió dels residus.

Acció 3.

Actuació que s'efectua en casos d'urgència des del Servei de la Policia Local.

Acció 4.

Seguiment de les zones amb indicis de consum.

Acció 5.

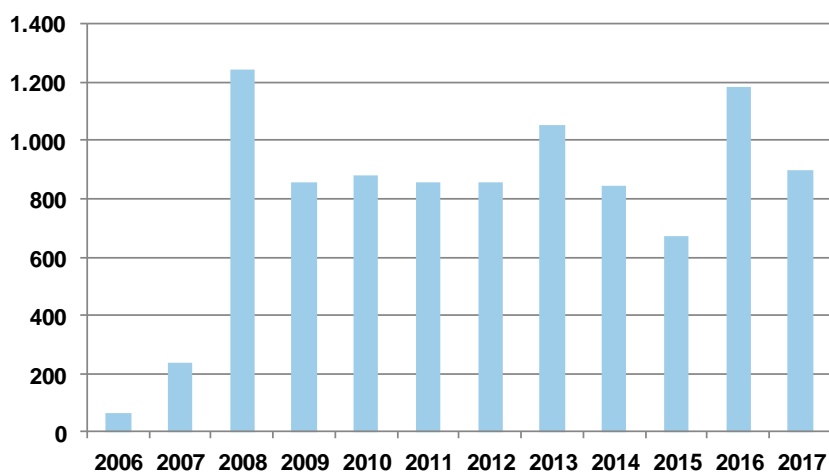
Actuació coordinada dels diversos serveis davant la detecció de zones de consum.

Arran de les actuacions efectuades des dels diversos serveis es disposa d'un registre sistemàtic de la recollida de xeringues, bàsicament per part del Servei de Manteniment, el Servei de la Policia Local i el Centre d'Atenció a les Drogodependències. A les zones amb indicis de consum s'ha incrementat la neteja i s'ha establert contacte amb els usuaris de drogues amb l'objectiu de reduir els danys relacionats amb el seu ús, facilitar la recollida de xeringues i posar-los en contacte amb els recursos de tractament.

L'any 2017, el nombre de xeringues abandonades collides a la via pública (896) se situa en un valor superior però més proper a la mediana de la sèrie (856), quan un any abans es tornava a registrar una nova punta de 1.185 xeringues. Per tant, respecte a fa un any, s'han recollit 289 xeringues menys, la qual cosa representa una variació relativa del -24,39%. Si s'analitza tota la sèrie s'observa que els anys 2008, 2013 i 2016 són anys excepcionals en què es supera de forma clara el llindar de les 1.000. Caldrà veure si els registres dels pròxims anys mantenen la tendència de l'any 2017 o si es torna a produir un nou repunt com en els anys esmentats.

Nombre total de xeringues recollides a la via pública. Mataró 2006-2017

GIII.7

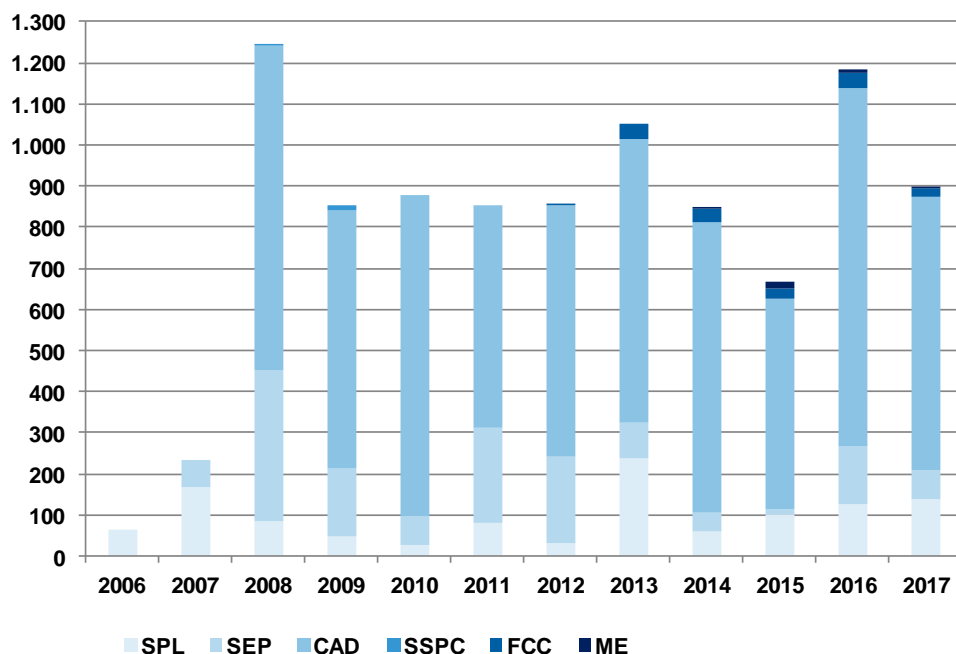
Pel que fa als serveis implicats en la recollida, només el Servei de la Policia Local ha collit un nombre de xeringues (137) superior a un any abans (+10), la qual cosa fa pensar en l'existència d'una pauta territorial menys definida del consum que en anys anteriors. El descens anual més significatiu correspon al CAD, que amb 662 xeringues collides, n'ha recollit 207 menys que l'any 2016. Els Serveis de neteja, en particular el CEO, n'ha collides 73, 68 xeringues menys que un any abans.

Recollida de xeringues per serveis. Mataró 2006-2017

	SPL	SEP	CAD	SSPC	FCC	ME	Total
2006	65						65
2007	165	70					235
2008	86	367	787	4			1.244
2009	46	167	628	12			853
2010	27	71	780				878
2011	80	231	543				854
2012	29	214	612		3		858
2013	238	88	688		37		1.051
2014	61	43	709		31	2	846
2015	102	11	511		27	18	669
2016	127	141	869		38	10	1.185
2017	137	73	662		22	2	896

TIII.21

Nombre de xeringues recollides a la via pública per serveis. Mataró 2006-2017

GIII.8

Font: elaboració a partir de les dades subministrades pels diversos serveis implicats: *SPL: Servei de la Policia Local de Mataró; SPE: Servei d'Espais Públic, recull els serveis de neteja fets pel Centre Especial d'Ocupació al Maresme (CEO) i pel Servei de Manteniment de l'Ajuntament de Mataró; CAD: Centre d'atenció a les drogodependències de l'Hospital de Mataró; SSPC: Servei de Salut Pública i Consum de l'Ajuntament de Mataró; FCC: Fomento de Construcciones y Contratas; ME: Mossos d'Esquadra.

(*) L'any 2007 computa la suma de la recollida del Servei de la Policia Local i dels dos darrers mesos de l'any del Servei de Manteniment.

Pel que fa a les xeringues intercanviades pels agents de salut a la via pública, l'any 2017, s'han intercanviat 310, una xifra superior a la registrada un any abans amb 276, però clarament inferior als computs anuals del trienni 2013-2015, ja que sempre se situen per sobre de les 950 xeringues.

Actuacions dels agents de salut en zones amb indicis de consum de drogues. Mataró 2008-2017

TIII.22

	Xeringues intercanviades			Xeringues recollides			Contactes nous		
	Nombre	V(abs)	V(%)	Nombre	V(abs)	V(%)	Nombre	V(abs)	V(%)
2008(*)	845			787					
2009	2.752	1.907	225,7%	628	-159	-20,2%	38	38	
2010	2.313	-439	-16,0%	780	152	24,2%	85	47	123,7%
2011	1.169	-1.144	-49,5%	543	-237	-30,4%	8	-77	-90,6%
2012	712	-457	-39,1%	612	69	12,7%	9	1	12,5%
2013	998	286	40,2%	688	76	12,4%	32	23	255,6%
2014	989	-9	-0,9%	709	21	3,1%	10	-22	-68,8%
2015	967	-22	-2,2%	511	-198	-27,9%	6	-4	-40,0%
2016	276	-691	-71,5%	869	358	70,1%	10	10	166,7%
2017	310	34	12,3%	662	-207	-23,8%	8	-8	-50,0%

(*) El Programa d'agents de salut es posa en marxa a l'octubre de 2008
 Font: elaboració a partir de dades del Programa d'agents de salut d'Àmbit Prevenció.

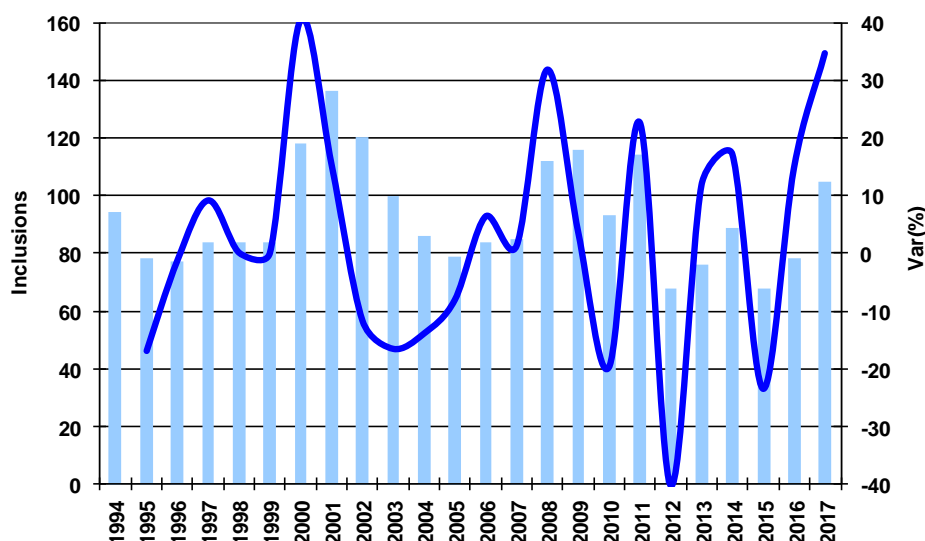
6. Programa de manteniment amb metadona

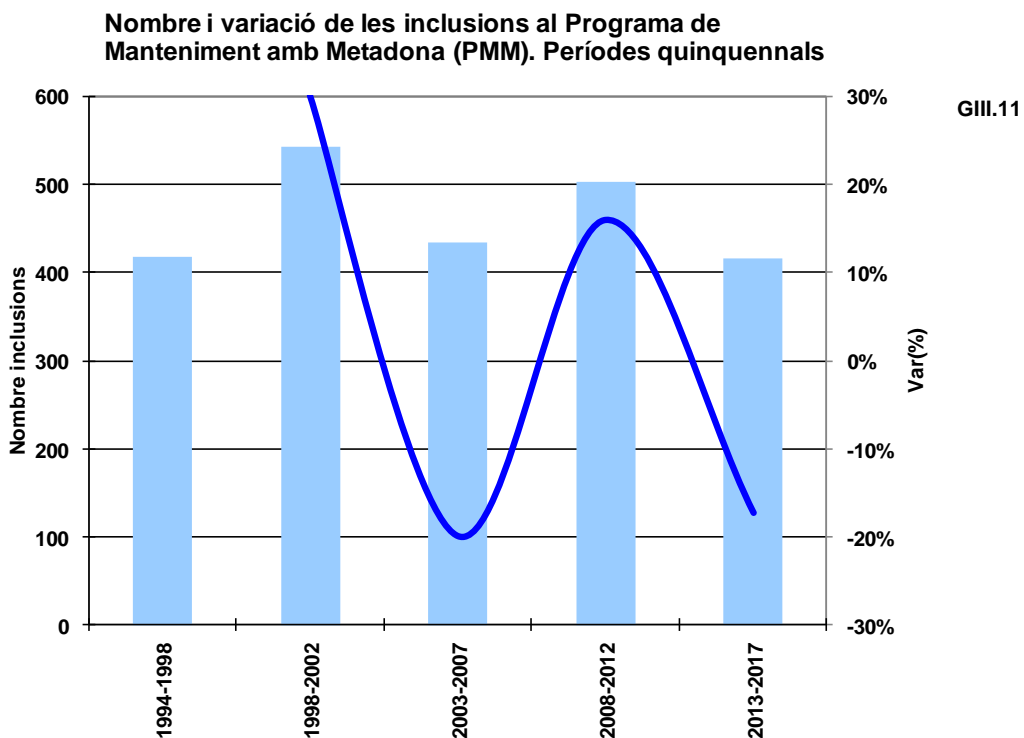
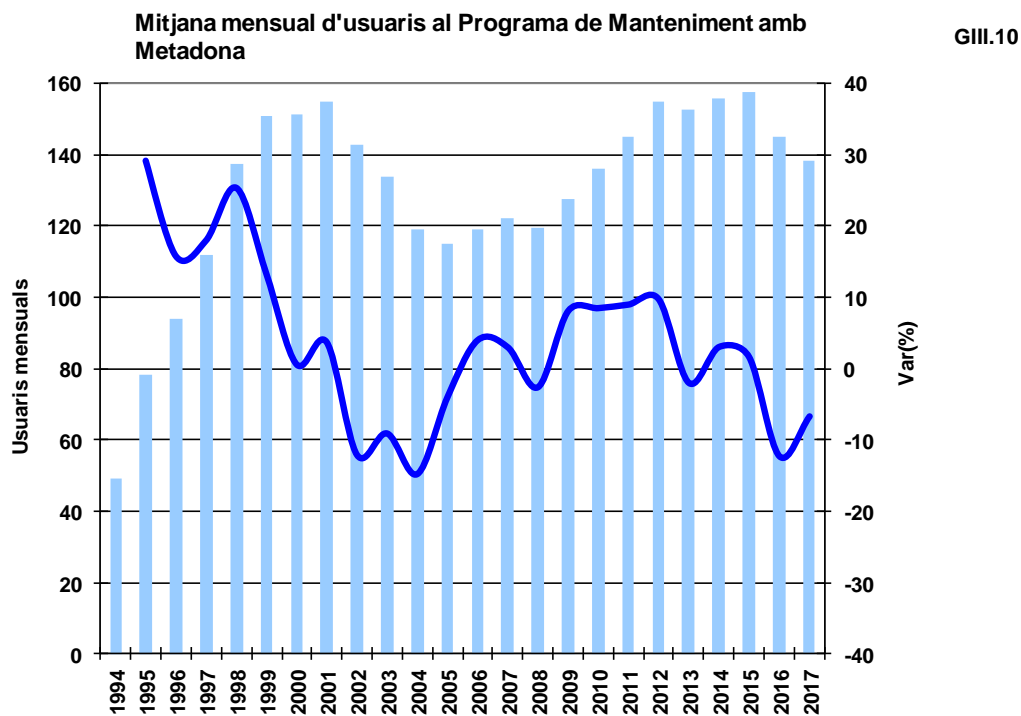
Nombre d'inclusions i usuaris

En el període 2016-2017 s'han registrat un total de 183 noves inclusions al Programa de Manteniment amb Metadona (PMM) entre les registrades pel Centre d'atenció a les drogodependències (CAD) (175) i les farmàcies (8) ; una xifra 26 inclusions superior a la del bienni anterior. En els darrers cinc anys, el nombre tota d'inclusions ha estat de 416, 87 menys que en el període 2008-2012. En termes quinquennals, el major nombre de noves inclusions a aquest programa va tenir lloc en el període 2000-2004 amb 560 inclusions.

En el darrer bienni, la mitjana mensual de persones usuàries del PMM ha estat de 141,8 –si només s'agafa les dades del CAD-, i de 150 si s'afegeixen també els casos tractats a través de les farmàcies.

Nombre i variació de les inclusions al Programa de Manteniment amb Metadona (PMM) GIII.9

* A partir de 2002 s'afegeixen les inclusions al PMM de farmàcies.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Centre d'Atenció a les Drogodependències (CAD).

7. Formació d'usuaris en actiu

El darrers dos anys, s'han realitzat 49 tallers adreçats a usuaris en actiu que han aplegat a un total de 180 participants i 511 assistències. En el període 2013-2017, el Centre d'Atenció a les Drogodependències (CAD) ha organitzat un total de 105 tallers, la segona xifra més elevada després del període 2012-2016 (108). En aquests cinc anys, el nombre total de participants ha estat de 374, amb 1.053 assistències.

Formació d'usuaris en actiu

	Tallers	Participants	Assistències	
2001	12	36	97	TIII.23
2002	12	20	107	
2003	12	20	107	
2004	0	0	0	
2005	16	41	167	
2006	12	30	108	
2007	12	30	102	
2008	12	34	123	
2009	16	43	148	
2010	15	43	153	
2011	17	70	190	
2012	26	89	282	
2013	22	71	211	
2014	21	76	193	
2015	13	47	138	
2016	26	109	286	
2017	23	71	225	

Font: Centre d'atenció a les drogodependències (CAD)

8. Protocol de coordinació assistencial

El Pla d'actuació sobre el VIH i la sida a Mataró marca com a objectiu prioritari disposar d'un protocol de col·laboració entre els diferents nivells assistencials per tal de garantir la continuïtat assistencial i millorar l'adherència al tractament. Entre les actuacions per assolir aquest objectiu n'hi ha les sessions anuals de formació –iniciades el 2009– adreçades a farmàcies, centres d'atenció primària i altres professionals sanitaris.

A. Formació als equips d'atenció primària i als professionals de les farmàcies comunitàries

La sessió formativa de l'any 2016, amb el títol de Noves recomanacions en el diagnòstic del VIH, manté l'atenció de les accions formatives dels darrers anys sobre el retard en el diagnòstic. Cal tenir present que moltes persones infectades pel VIH desconeixen que són seropositives i al voltant del 30% de les noves infeccions es diagnostiquen massa tard. Identificar i diagnosticar a les persones amb risc d'infecció és molt important ja que permet intervenir per modificar conductes de risc i retardar la progressió de la infecció a Sida. Així mateix, també s'informa de les noves recomanacions per al diagnòstic precoç del VIH en l'àmbit sanitari, recomanacions adreçades a persones amb sospita clínica d'infecció com a persones asimptomàtiques que refereixin o no pràctiques de risc.

L'any 2017, amb el títol Tractament antiretroviral i interaccions medicamentoses, s'han realitzat 9 sessions de formació amb l'objectiu d'actualitzar els coneixements sobre les interaccions medicamentoses del tractament antiretroviral per tal d'evitar efectes indesitjables en les persones infectades pel VIH quan se'ls hi prescriuen determinats fàrmacs. Com altres anys, les sessions donen continuïtat a les efectuades altres anys, comptant amb la participació de professionals de

diferents serveis de la ciutat, dels centres d'atenció primària, de diferents serveis de l'Hospital de Mataró, de les farmàcies, de la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital, i de l'ASSIR, entre d'altres.

Sessions de formació: Noves recomanacions diagnòstic VIH . Any 2016

TIII.24

Nombre	Lloc realització	Formadors	Total participants	Procedència participants	Mitjana satisfacció	Distribució territorial
8	ASSIR CAP Mataró-Centre, CAP Cirera-Molins, Servei de Psiquiatria, CAP Rocafonda-Palau, CAP Ronda Prim, CAP La Riera, CAP Ronda Cerdanya, CAP Maresme	Unitat Funcional de Sida	161	68 Medicina; 12 MIR i estudiants de Grau; 64 llevadores i infermeres; 6 farmàcia; 2 treball social i 9 no es coneix	9,17	ABS2 (2), ABS3 (4), ABS4 (3), ABS7 (7), ABS(1), ABS(5) i ABS(6)

* Noms dels centres d'atenció primària per àrea bàsica de Salut (ABS): ABS1 (CAP La Riera); ABS2 (CAP Mataró-Centre); ABS3 (CAP Rocafonda-Palau); ABS4 (CAP Cirera-Molins); ABS5 (CAP Ronda Cerdanya); ABS6 (CAP Maresme); ABS7 (CAP Ronda Prim).

Sessions de formació: Tractament antiretroviral i interaccions medicamentoses . Any 2017

TIII.25

Nombre	Lloc realització	Formadors	Total participants	Procedència participants	Mitjana satisfacció	Distribució territorial
9	CAP Mataró-Centre, CAP Cirera-Molins, CAP Rocafonda-Palau, Servei de Psiquiatria, CAP Ronda Prim, CAP La Riera, Aula d'activitat farmàcies (Hospital de Mataró), CAP Ronda Cerdanya, CAP Maresme	Unitat Funcional de Sida, Servei d'Urgències	158	70 Medicina, 45 Infermeria, 5 Farmàcia, 15 Psiquiatria i 23 altres serveis	8,8	ABS2 (2), ABS3 (4), ABS4 (3), ABS7 (7), ABS(1), ABS(5) i ABS(6)

* Noms dels CAPS per Àrea bàsica de Salut (ABS): ABS1 (CAP La Riera); ABS2 (CAP Mataró-Centre); ABS3 (CAP Rocafonda-Palau); ABS4 (CAP Cirera-Molins); ABS5 (CAP Ronda Cerdanya); ABS6 (CAP Maresme); ABS7 (CAP Ronda Prim)

Protocol de coordinació assistencial. Informació i formació de professionals

Any	Sessions	Tipus sessió	Participants	Valoració
2008	1	SI	23 de farmàcies	8,4
2009	13	SF	27 de farmàcies	7,5
2010	13	SF	12 de farmàcies	7,4
2011	2	Taller i SF	15 i 21 de farmàcies	8,6
2012	1	SF	27 assistents de farmàcies i professionals	8,1
2013	1	SF	28 professionals EAP, ASSIR i altres	8,75
2014	1	SF	18 EAP, 28 d'altres serveis de Mataró i 2 ASP-	8,6
2015	1	SF	10 CAP, 3 ASP-BCN i CJAS, 31 altres serveis	8,8
2016	8	SF	68 medicina; 12 MIR i Grau; 64 infermeria; 6 farmàcia; 2 treball social: 9 nc	9,17
2017	9	SF	70 Medicina, 45 Infermeria, 5 Farmàcia, 15 Psiquiatria i 23 altres serveis	8,8

TIII.26

Font: elaboració a partir de dades del Servei de Salut Pública i Consum.

B. Taules informatives del dia mundial de la sida

El Grup de Coordinació Assistencial de la Comissió Tècnica per a la Prevenció del VIH i la Sida a Mataró, ha organitzat els dos darrers anys en motiu de la commemoració del Dia Mundial de la Sida, taules informatives amb l'objectiu de facilitar l'accés a la prova ràpida o a la prova anònima, informar dels recursos existents, així com de facilitar informació general sobre el VIH/Sida.

L'any 2016, es van constituir un total de 7 taules: 3 a les farmàcies que realitzen la prova ràpida a Mataró, una al vestíbul de l'Hospital de Mataró, una altra a l'entrada del Servei de Psiquiatria de l'Hospital de Mataró, dues més als centres d'atenció primària de Mataró-Centre (CAP2) i Rocafonda-El Palau (CAP3) i una més a l'edifici de la Ronda Prim on es localitzen el CAP 6 i l'ASSIR. Els agents de salut d'aquestes taules han contactat amb 745 persones i s'estima un impacte indirecte de 1.490.

El darrer any, des del grup de coordinació es valora la necessitat de fer una actuació entorn el diagnòstic precoç, per això l'objectiu de les taules del dia mundial de la sida és la promoció de la prova ràpida per detectar el VIH. Així, es realitzen un total de 6 taules amb material informatiu a nivell comunitari amb agents de salut a l'entrada de l'Hospital de Mataró, el Servei de Psiquiatria de l'Hospital de Mataró, el CAP3 de Rocafonda-El Palau, el CAP2-Mataró Centre i dues farmàcies que realitzen la prova ràpida de detecció del VIH. Els 6 agents de salut han contactat amb 175 persones, han donat informació a 128 i han respost a 15 consultes sobre la prova ràpida, les vies de transmissió del VIH i l'ús del preservatiu. El grau de satisfacció dels agents de salut en realitzar l'actuació ha estat de 8.

Paral·lelament, la Unitat Funcional de la Sida del Servei de Medicina Interna de l'Hospital de Mataró i el Grup de Coordinació Assistencial organitzaren una sessió de formació titulada: "sexe, drogues i homes gais: Chemsex". L'objectiu era debatre amb el personal sanitari assistencial la problemàtica entorn el chemsex. El chemsex són sessions, que poden durar hores o dies, que comporten l'ús combinat d'amfetamines i altres estimulants per part d'homes que tenen sexe amb altres homes. Aquestes sessions, a més d'estar alimentant noves addiccions, expliquen una part del repunt d'infeccions pel VIH i altres malalties de transmissió sexual.

Taules informatives dia mundial de la sida. Intervenció 1 de desembre de 2016

TIII.27

Localització	Agents de salut	contactes	Informació i consultes	Valoració**
Farmàcia Corona-Subirana	1	125	50	8
Farmàcia Via	1	100	35	9
CAP Mataró 2	1	60	35	6
CAP Mataró 3	1	10	5	8
Servei de Psiquiatria Hospital de Mataró	1			
Hospital de Mataró	1			
CAP Mataró 7 i ASSIR	1	200	80	8,5
Total	7	495	205	7,90

Taules informatives dia mundial de la sida. Intervenció 1 de desembre de 2017

TIII.28

Localització	Agents de salut	contactes	Informació i consultes	Valoració**
Farmàcia Corona-Subirana				
Farmàcia Via		50	46	8
CAP Mataró 2	2	30	6	7
CAP Mataró 3	2	76	76	9
Servei de Psiquiatria Hospital de Mataró				
Hospital de Mataró	2	19	15	8
Total	6	175	143	8,00

* Farmàcies on es realitza el test de la prova ràpida per detectar anticossos del VIH/Sida

** Valoració de qui s'ha encarregat de portar la taula

Històric de les taules informatives del dia mundial de la sida

	Agents de salut	Impacte directe	Informació i consultes	Valoració**	TIII.29
2014	8	460	236	8,6	
2015	13	530	337	8,1	
2016	12	745	205	7,9	
2017	26	428	143	8,0	

Font: elaboració a partir de dades del Servei de Salut Pública i Consum.

C. Informació sobre recursos de la ciutat

L'edició del fullet "No ignoris la sida, tens serveis molt a prop teu" forma part d'un conjunt d'accions del Pla d'actuació sobre el VIH/sida a Mataró destinades a garantir la continuïtat assistencial i millorar l'adherència al tractament de les persones amb VIH/sida. L'objectiu del material és garantir que la població en general tingui coneixement dels recursos d'informació, atenció i tractament del VIH/sida a Mataró i de les prestacions que s'ofereixen des dels diversos serveis de la ciutat en relació al VIH i la sida.

En els dos darrers anys s'han distribuït un total de 4.280 fullets, el 43,22% a través de les farmàcies comunitàries, el 16,36% mitjançant els Centres d'Atenció Primària i el 32,24% a través d'altres dispositius com les taules informatives del dia mundial de la sida. En aquest mateix període, el Centre d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva de l'ICS (ASSIR) i la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró han distribuït el 2,24 i el 3,5%, respectivament.

Distribució del fullet de recursos del Pla d'actuació sobre el VIH i la sida a Mataró

Entitats distribuïdores	2013		2014		2015		2016		2017		TIII.30
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
Farmàcies (33)	820	47,67	900	50,0	1.800	59,0			1.850	56,4	
ABS (7)/ Urgències	200	11,6		0,0	150	4,9	350	35,0	350	10,7	
Àmbit Prevenció											
ASSIR	400	23,3	200	11,1	200	6,6	50	5,0	50	1,5	
CAD					200	6,6	50	5,0	50	1,5	
Unitat de SIDA	300	17,4	200	11,1	200	6,6	50	5,0	100	3,0	
Altres*			500		500	16,39	500	50,00	880	26,83	
Total	1.720	100	1.800	100	3.050	100	1.000	100	3.280	100	

Font: elaboració a partir de dades del Servei de Salut Pública i Consum.

9. Programa d'intervenció amb dones en situació d'exclusió que exerceixen el treball sexual

L'any 2007, la Fundació Àmbit Prevenció (FAP), va efectuar una prospecció sobre treball sexual a Mataró amb l'objectiu de conèixer les necessitats d'aquesta població i dissenyar futures intervencions. La intervenció s'inicia l'octubre de 2008, i mica en mica s'aconsegueix contactar amb un major nombre de treballadores sexuals que treballen a locals, pisos i al carrer; col·lectiu aquest últim particularment vulnerable. Malauradament, problemes de finançament van interrompre el programa el 2012, tornant-se a posar en funcionament a finals d'aquell mateix any.

L'objectiu del programa de la FAP és contactar amb les treballadores sexuals per facilitar-les material de prevenció del VIH/SIDA i altres infeccions de transmissió sexual (ITS); proporcionar missatges preventius clars sobre prevenció de la Sida i altres ITS; informar sobre els serveis gratuïts que poden ser del seu interès a Mataró; facilitar l'accés als serveis socials i sanitaris; detectar necessitats relacionades amb el seu entorn laboral i personal, facilitant la informació i les derivacions que siguin necessàries als serveis locals.

L'any 2016 es contacta amb 169 dones i s'hi fa intervenció en 18 pisos -2 més que un any abans- que permeten contactar amb 90 persones. En el decurs de l'any, s'han realitzat un total de 32 deteccions, 1 derivació al Servei Trànsit (CAP Manso) i 5 derivacions a l'ASSIR de Mataró. Així mateix, s'han distribuït un total de 8.135 preservatius masculins, 110 femenins i 865 cremes lubricants.

A la via pública, la intervenció amb una periodicitat setmanals entre els mesos de gener a juliol, ha permès contactar amb un total de 9 dones, amb una mitjana d'edat de 29 anys, de nacionalitat Nigeriana (7) i romanesa (2). Com a mitjana s'han fet 13 contactes al més, contactant amb cada dona almenys dos cops de mitjana al mes. Àmbit Prevenció valora que ha pogut contactar amb el cent per cent de les persones que exerceixen la prostitució a la via pública.

L'any 2017, des del mes de juny i fins a final d'any se'n fa intervenció a la via pública un cop per setmana. Això ha permès contactar amb un total d'11 dones, entre 20 i 50 anys, 7 són d'origen nigerià, 3 albaneses i 1 espanyola². S'estima que en el decurs de l'any s'ha arribat a 136 persones que realitzen la prostitució.

En el decurs de l'any, s'han realitzat 25 atencions sanitàries amb persones que exerceixen la prostitució, d'aquestes persones 11 són nous contactes procedents de pisos.

Al llarg de l'any s'han distribuït un total de 8.370 preservatius masculins, 70 femenins i 1.295 cremes lubricants.

Es valora que les accions preventives realitzades tenen un impacte que va més enllà d'aquestes persones, ja que també arriben als clients i a les seves parelles afectives.

² . La situació registrada a Mataró no és exclusiva de la ciutat. En un estudi sobre les característiques socials, conductes de risc i prevalença del VIH/ITS en dones treballadores del sexe a Catalunya, elaborat conjuntament per la Fundació Àmbit Prevenció i el CEEISCAT l'any 2007, es posava de manifest un canvi en la composició del col·lectiu de treballadores sexuals amb un augment significatiu de dones procedents d'altres països i en situació administrativa no regular (http://www.fambitprevencio.org/arxius/SEISIDA_TS.pdf).

Pel que fa al col·lectiu de dones nigerianes, el 2009, el Servei Àmbit Dona de la Fundació Àmbit Prevenció -servei d'atenció socio-sanitària i d'atenció legal ubicat al barri del Raval de Barcelona- destaca que el 40% de les aproximadament 1.500 persones que atenen a l'any són dones d'aquesta nacionalitat. Així, en els darrers anys han observat un increment en la presència d'aquestes dones i en una major prevalença, situacions vinculades amb la violència de gènere. Entre elles estaria: ser víctimes de xarxes de tràfic de persones, haver patit ablació i matrimonis forçats, i violacions en països d'origen i en els d'acollida. (<http://www.fambitprevencio.org/arxius/F.AmbitPrevencio-Nigerianes2009.pdf>).

Programa d'intervenció amb treballadores sexuals

TIII.31

	2008	2009	2010	2011	2012*	2013	2014	2015	2016	2017
Nombre de treballadores sexuals contactades a la via pública	31	44	44	40	21	26	15	15	9	11
Nombre de contactes nous a la via pública	31	13	10	3	5	5	6	3	9	0
Nombre de locals	2	2	3	3	3	3	5	4		
Nombre de pisos on es fa intervenció	1	3	5	7	11	6	14	16	18	18

Font: elaboració a partir de dades de la Fundació Àmbit Prevenció.

Distribució per lloc d'origen de les treballadores sexuals contactades a la via pública⁽¹⁾

TIII.32

	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Nigèria	15	48,4	5	38,5	26	59,1	21	52,5	16	76,2	18	69,2	12	80,0	12	80,0	7	77,8	7	63,6	139	61,8
Romania	9	29,0			6	13,6	5	12,5	4	19,0	1	3,8	3	20,0	3	20,0	2	22,2			33	14,7
Espanya	2	6,5	4	30,8	2	4,55	3	7,5											1	9,1	12	5,3
Guinea			2	15,4	1	2,27	3	7,5	1	4,8	1	3,8									8	3,6
Gàmbia	2	6,5			2	4,55	3	7,5													7	3,1
Albània	1	3,2	1	7,7	2	4,55	2	5,0			3	11,5							3	27,3	12	5,3
Bulgària	2	6,5			1	2,27	1	2,5			1	3,8									5	2,2
Marroc			1	7,7							2	7,7									3	1,3
Colòmbia					1	2,27															1	0,4
Ucraïna					2	4,55	2	5,0													4	1,8
Rússia					1	2,27															1	0,4
Total	31	100	13	100	44	100	40	100	21	100	26	100	15	100	15	100	9	100	11	100	225	100

(1) Càmput anual de contactes nous.

Font: elaboració a partir de dades de Fundació Àmbit Prevenció.

IV. Indicadors de detecció, tractament i assistència

1. Proves de detecció del VIH

A Mataró hi ha diversos serveis sanitaris on es pot efectuar la prova: centres d'atenció primària, Centre d'atenció a la salut sexual i reproductiva (ASSIR), prova anònima a l'Hospital de Mataró i, des de l'any 2009 al 2016, a quatre farmàcies de la ciutat, actualment a tres farmàcies (Corona-Subirna, Roca i Vía)

A. Prova de detecció per centres demandants

L'any 2017 s'ha realitzat un total de 6.542 proves d'Elisa VIH entre els centres d'atenció primària, l'ASSIR i les diferents unitats assistencials de l'hospital; un nombre que supera el màxim assolit l'any 2008 de 6.523 proves i permet mantenir la tendència ascendent dels darrers sis anys. El darrer any s'han detectat 12 positius -el 0,18% del total de proves-, una quantitat 17 casos inferior a l'any anterior i 12,4 menor a la mitjana registrada en els darrers cinc anys.

En el període 2013-2017, el nombre de proves s'eleva a 27.430 proves -1.421 més que en el quinquenni 2008-2012- a partir de les quals s'han pogut detectar un total de 132 casos positius, 41 menys que en el període anterior.

Nombre anual de proves de VIH. Mataró 2005-2017 TIV.1.

Any	Proves	positius	%
2005	2.461	17	0,69
2006	2.396	28	1,17
2007	2.940	22	0,75
2008 ⁽¹⁾	6.523	26	0,40
2009	6.105	37	0,61
2010 ⁽²⁾	4.681	45	0,96
2011	4.331	26	0,60
2012	4.369	39	0,89
2013	4.436	22	0,50
2014	4.772	42	0,88
2015	5.426	27	0,50
2016	6.254	29	0,46
2017	6.542	12	0,18

1. Els anys 2008 i 2009, el laboratori de l'Hospital de Mataró va realitzar totes les determinacions d'Elisa VIH de l'hospital i els centres d'atenció primària de Mataró.

2. A partir de 2010, les proves del Consorci Sanitari del Maresme (CSdM) –hospitals i ABS 2 i 4- les realitza el laboratori de l'Hospital de Mataró i les de les ABS de l'Institut Català de la Salut (ICS) -1,3,5,6,7- el laboratori del Servei de Microbiologia de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol.

3. A partir de l'any 2012, també s'hi afegeix a la suma de les determinacions realitzades pel Hospital de Mataró i el Tries i Pujol les determinacions fetes pel Laboratori clínic Barcelonès Nord i Vallès Oriental a demanda del Centre d'atenció a la salut sexual i reproductiva (ASSIR) de l'ICS. L'any 2018, tota la sèrie de les dades de proves i positius dels CAPS de l'ICS i de l'ASSIR han estat revisades per l'Àrea de Serologia, Microbiologia i Parasitologia del Laboratori Clínic Metropolità Nord de Hospital Germans Trias i Pujol.

Font: Unitat Funcional de la sida de l'Hospital de Mataró, Àrea de Serologia, Microbiologia i Parasitologia del Laboratori Clínic Metropolità Nord de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol.

Nombre de proves de VIH realitzades i total positius per servei demandant. Mataró 2010-2017

TIV.2.

		CSdM	ICS*	ASSIR	Total
2010	Proves	2.352	2.329		4.681
	PO	39	6		45
2011	Proves	2.331	2.000		4.331
	PO	20	6		26
2012	Proves	2.083	1.166	1.120	4.369
	PO	31	6	2	39
2013	Proves	2.070	1.076	1.290	4.436
	PO	16	6	0	22
2014	Proves	2.263	1.090	1.419	4.772
	PO	37	3	2	42
2015	Proves	2.408	1.211	1.807	5.426
	PO	23	3	1	27
2016	Proves	3.204	1.070	1.980	6.254
	PO	28	0	1	29
2017	Proves	3.532	1.098	1.912	6.542
	PO	7	4	1	12

*Segons l'Àrea de Serologia, Microbiologia i Parasitologia del Laboratori Clínic Metropolità Nord de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol, si a les proves realitzades pels CAPS s'hi afegeixen les analitzades a demanda d'altres serveis de l'ICS (exclòs l'ASSIR), el total de proves dels darrers tres anys seria l'any el següent: l'any 2015 (1.323), l'any 2016 (1.171) i l'any 2017 (1.229)

Font: Unitat Funcional de la sida de l'Hospital de Mataró, Àrea de Serologia, Microbiologia i Parasitologia del Laboratori Clínic Metropolità Nord de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol.

Pel que fa a les proves anònimes efectuades per la Unitat Funcional de Sida (UFS), en els últims dos anys s'han efectuat 24 proves, totes elles negatives. Una situació aquesta que es repeteix gairebé tots els anys amb les excepcions dels anys 2012 i 2014 amb 1 i 2 positius, respectivament.

Nombre anual de proves anònimes de VIH

TIV.3.

Any	Proves	positius	%
2006	20	0	0,00
2007	31	0	0,00
2008	23	0	0,00
2009	20	0	0,00
2010	29	0	0,00
2011	20	0	0,00
2012	27	1	3,70
2013	27	0	0,00
2014	23	2	8,70
2015	14	0	0,00
2016	12	0	0,00
2017	12	0	0,00

Font: elaboració a partir de dades subministrades per la Unitat Funcional de Sida de l'Hospital de Mataró.

B. Test ràpid del VIH a les farmàcies

El Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya i el Col·legi de Farmacèutics de Barcelona van iniciar, a l'abril de 2009, la prova ràpida del VIH a les farmàcies amb l'objectiu de facilitar l'accés a la prova i evitar el retard en el diagnòstic. Així, amb només 15 minuts es pot saber el resultat d'aquesta prova¹. El programa es duu a terme a 36 farmàcies de 22 ciutats de la província de Barcelona. A Mataró, actualment hi ha tres farmàcies que participen en el programa. Els farmacèutics participants van rebre una formació específica tant per a la realització de la prova com per a la comunicació dels resultats. A cada ciutat estan coordinats amb el centre hospitalari de referència, que en el cas de Mataró és la Unitat Funcional de Sida de l'Hospital de Mataró, a més d'altres serveis d'informació i tractament de la ciutat (Servei de Salut i Consum. ASSIR, Centres d'Atenció Primària).

¹. Prova gratuïta fins l'abril de 2012

IV. Indicators de detecció, tractament i assistència Informe 2018

L'any 2017, a Mataró es van fer 123 proves -86 homes i 37 dones- que representen el 3,63% sobre el total de proves realitzades a Catalunya. A Mataró no es va detectar a través de les proves cap positiu i a Catalunya 29.

La distribució de les proves realitzades a Mataró i Catalunya per sexe i edat és pràcticament la mateixa. La mitjana d'edat de Mataró i Catalunya és 36 i 34 anys, respectivament.

Distribució per sexe del test ràpid de farmàcies. 2017

	Mataró		Catalunya		TIV.4
	Nombre	%	Nombre	%	
Homes	86	69,92	2.548	75,10	
Dones	37	30,08	845	24,90	
Total	123	100	3.393	100	

Distribució per trams d'edat del test ràpid de farmàcies. 2017

	Mataró		Catalunya		TIV.5
	Nombre	%	Nombre	%	
Fins a 19 anys	6	4,88	112	3,30	
20-29 anys	31	25,20	1.280	37,72	
30-39 anys	38	30,89	1.134	33,42	
40-49 anys	29	23,58	622	18,33	
50-59 anys	15	12,20	183	5,39	
>59 anys	4	3,25	62	1,83	
Total	123	100	3.393	100	

Font: Programa per a la Prevenció i l'assistència de la Sida. Departament de Salut.

De les 123 proves efectuades a Mataró, 11 van ser demandades per persones amb nacionalitat estrangera resident a Mataró, el que representa el 8,94% del total de proves. A Catalunya, el nombre de proves a persones de nacionalitat estrangera va ser de 634, el 18,69%.

En consonància amb el pes que té cada via de transmissió, el motiu principal pel qual s'ha demanat fer aquest test ha estat una pràctica sexual de risc. A Mataró, el 69,11% de les proves amb un motiu declarat és per una pràctica sexual de risc. En cap cas el motiu va ser per ús de drogues per via parenteral.

Motiu pel qual es demana el test ràpid de farmàcies. 2017

	Mataró		Catalunya		TIV.6
	Nombre	%	Nombre	%	
Practica sexual de risc	85	69,11	2.733	81,70	
<i>Heterosexual</i>	73	59,35	2.025	60,54	
<i>Homosexual</i>	11	8,94	677	20,24	
<i>Desconeguda</i>	0	0,00	0	0,00	
UDVP	0	0,00	9	0,27	
Altres	38	30,89	603	18,03	
Total	123	100	3.345	100	

Històric del test ràpid de farmàcies

		Proves	Positius	% positius
2010	Mataró	180	2	1,1
	Catalunya	1.834	20	1,1
2011	Mataró	126	0	0,0
	Catalunya	1.680	13	0,8
2012	Mataró	143	0	0,0
	Catalunya	1.573	19	1,2
2013	Mataró	128	2	1,6
	Catalunya	1.316	14	1,1
2014	Mataró	120	0	0,0
	Catalunya	1.583	16	1,0
2015	Mataró	119	1	0,8
	Catalunya	2.836	31	1,1
2016	Mataró	121	1	0,8
	Catalunya	3.527	34	1,0
2017	Mataró	123	0	0,0
	Catalunya	3.393	29	0,0

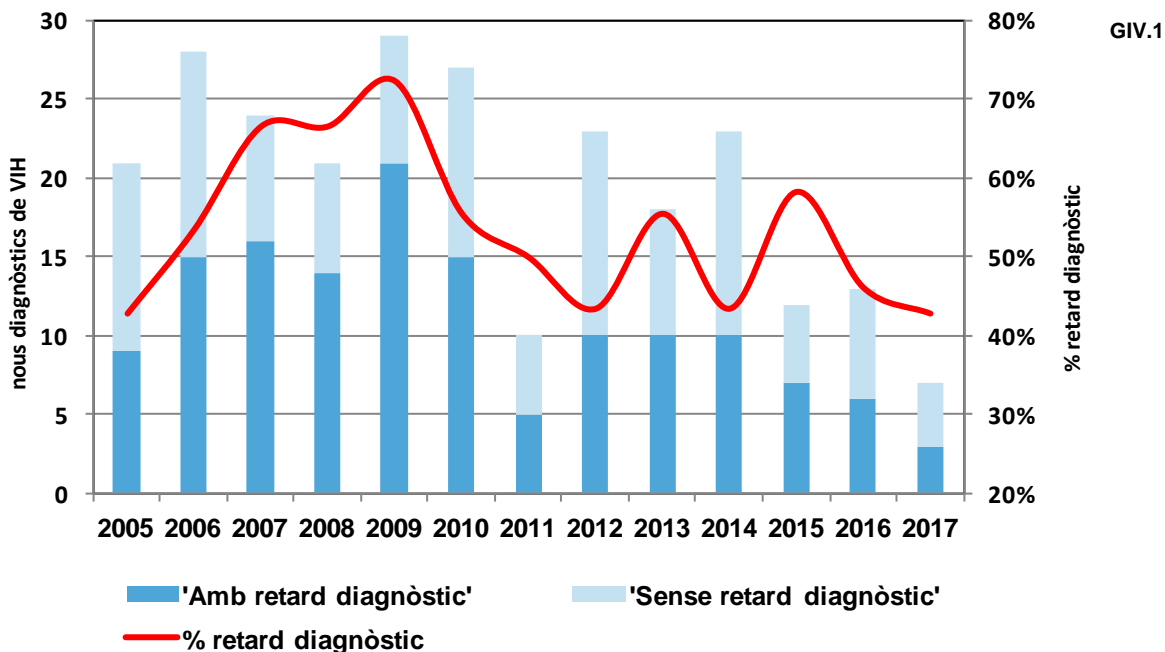
TIV.7

Font: Programa per a la Prevenció i l'assistència de la Sida. Departament de Salut.

C. Retard diagnòstic del VIH

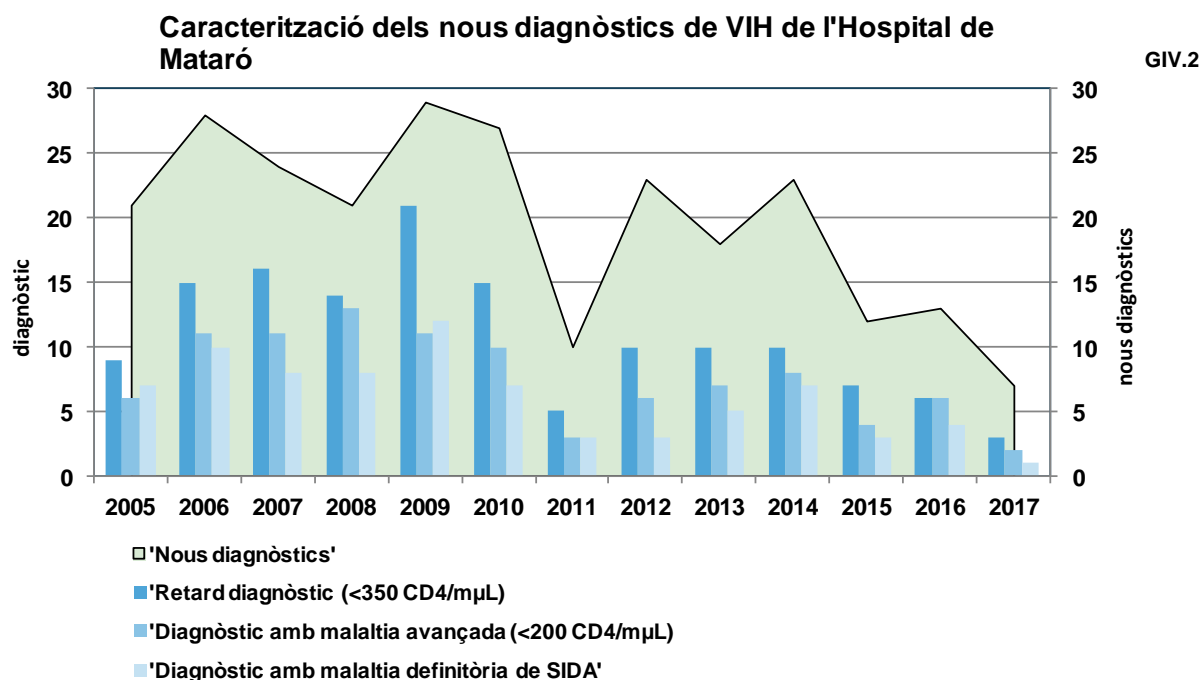
Es defineix com a retard diagnòstic (RD) de la infecció pel VIH quan el nombre de limfòcits CD4 més pròxima al diagnòstic ha estat inferior a 350 cels/microlitre (mµL) i com a diagnòstic amb malaltia avançada (MA) quan el recompte de CD4 ha estat inferior a 200 cels/mµL o bé el diagnòstic de VIH coincideix amb el de SIDA

Noves infeccions amb retard diagnòstic (<350 CD4/mµL) a l'Hospital de Mataró

Font: elaboració a partir de dades de la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró.

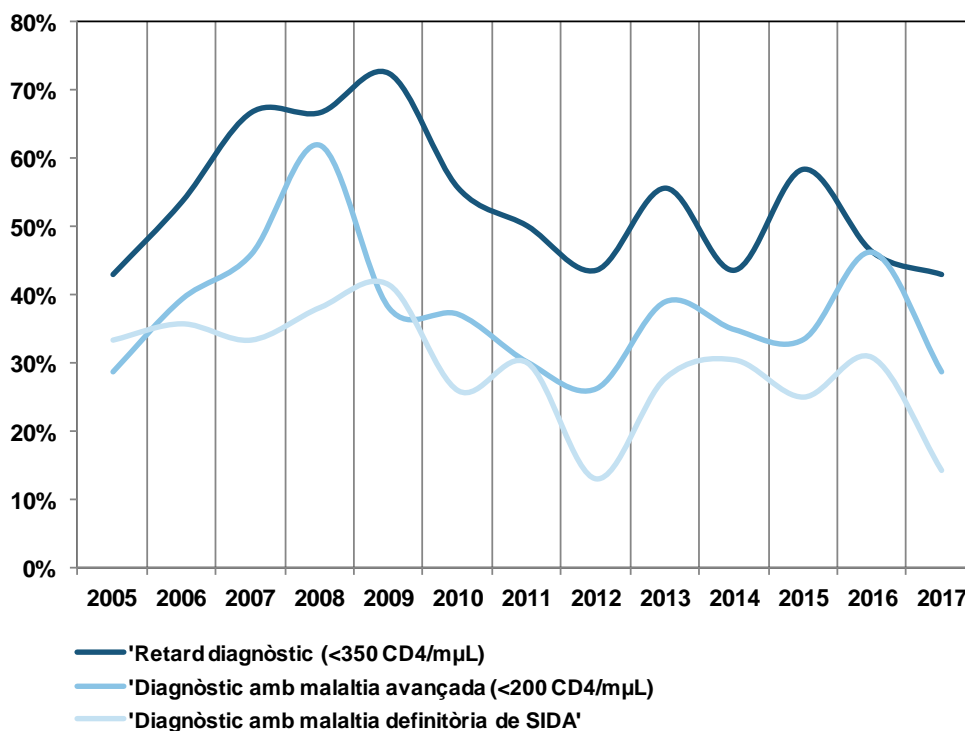
L'any 2017, del total de 7 noves infeccions diagnosticades de VIH a l'àrea de l'Hospital de Mataró, el 42,9% complien els criteris d'RD de la infecció pel VIH i el 28,6% també presenten MA. El percentatge de retard diagnòstic dels darrers cinc anys segueix una línia descendent amb alts i baixos, passant del 55,6% el 2013 al 42,9% el 2017.

Font: elaboració a partir de dades de la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró.

L'any 2017, el 28,6% dels nous diagnòstics de VIH de l'Hospital de Mataró presenten MA (<200 CD4/mµL) i el 14,3% debuten com a sida o aquesta es presenta en el primer any. Tots dos percentatges se situen per sota del percentatge promig dels darrers cinc anys del 36,3 i 25,7%, respectivament.

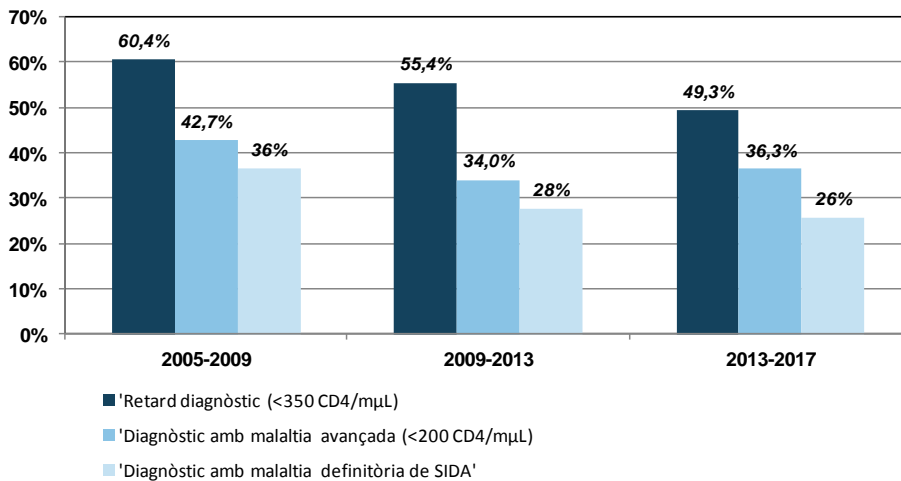
Caracterització (%) dels nous diagnòstics de VIH de l'Hospital de Mataró GIV.3

Font: elaboració a partir de dades de la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró.

Caracterització (%) dels nous diagnòstics de VIH de Hospital. Períodes quinquennals

GIV.4

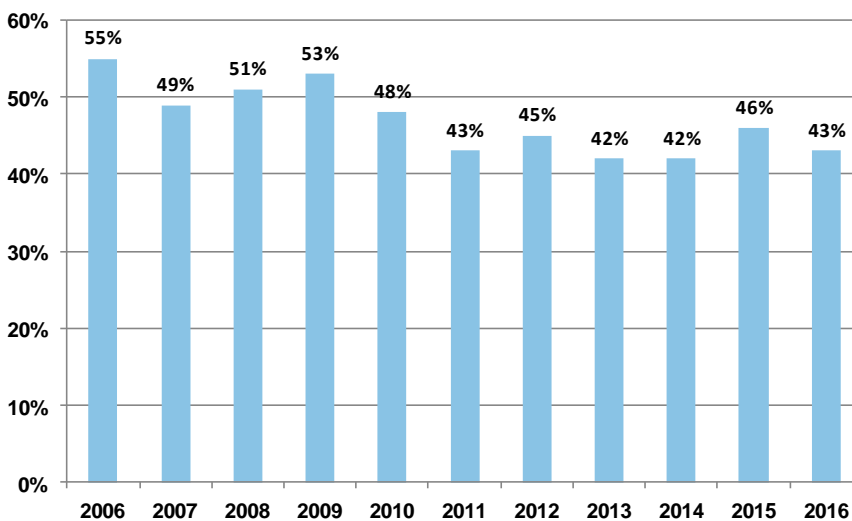

Font: elaboració a partir de dades de la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró.

En el cas de Catalunya, del total de diagnòstics de VIH de l'any 2016 –darrera data disponible, en 517 (88%) constava informació sobre el recompte de limfòcits CD4 i d'aquests complien criteris de RD de la infecció pel VIH el 43% dels casos, dels quals el 23% presenten MA.

Evolució del percentatge de retard diagnòstic (<350 CD4/mµL). Catalunya 2007-2016

GIV.5

Font: elaboració a partir de dades del Registre de casos de VIH i Sida, Centre d'Estudis Epidemiològics sobre les ITS i Sida de Catalunya (CEEISCAT), Secretaria de Salut Pública

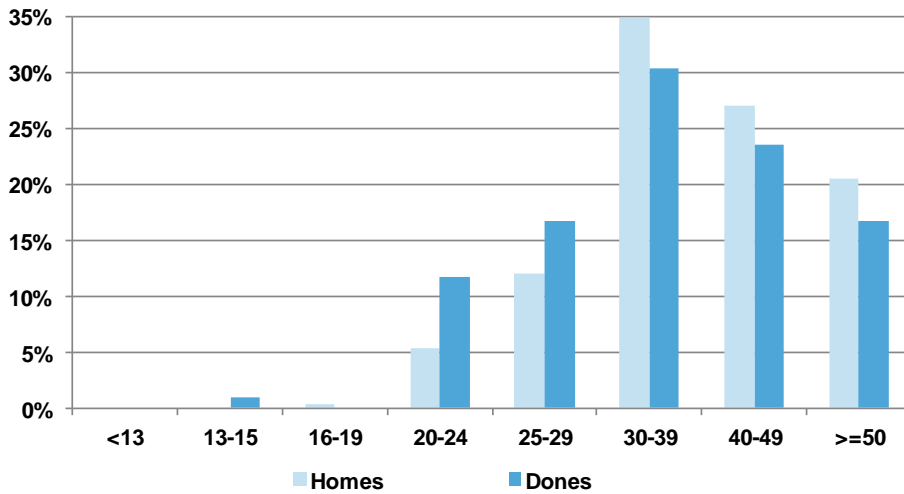
Segons sexe, la proporció de RD va ser superior en els homes que en les dones (48% i 42%, respectivament). Per edat, la proporció d'RD augmenta amb l'edat des del 27% en menors de 25 anys fins al 62% en majors de 55 anys.

Pel que fa a la via de transmissió, la major proporció d'RD es va observar en homes i dones heterosexuales (51%) mentre que va ser del 39% en homes amb sexe amb homes (HSH)).

En el període 2001-2017, el 48,8% dels casos notificats de la UVE Barcelonès Nord Maresme registren RD. Per sexe, el 76,98% dels casos corresponen a homes i, per franges d'edat, el 34% d'aquests casos corresponen a la de 30-39 anys i el 26,19% a la de 40-49 anys.

Percentatge de retard diagnòstic (<350 CD4/mµL) de la UVE Barcelonès Nord - Maresme. 2001-2017

GIV.6

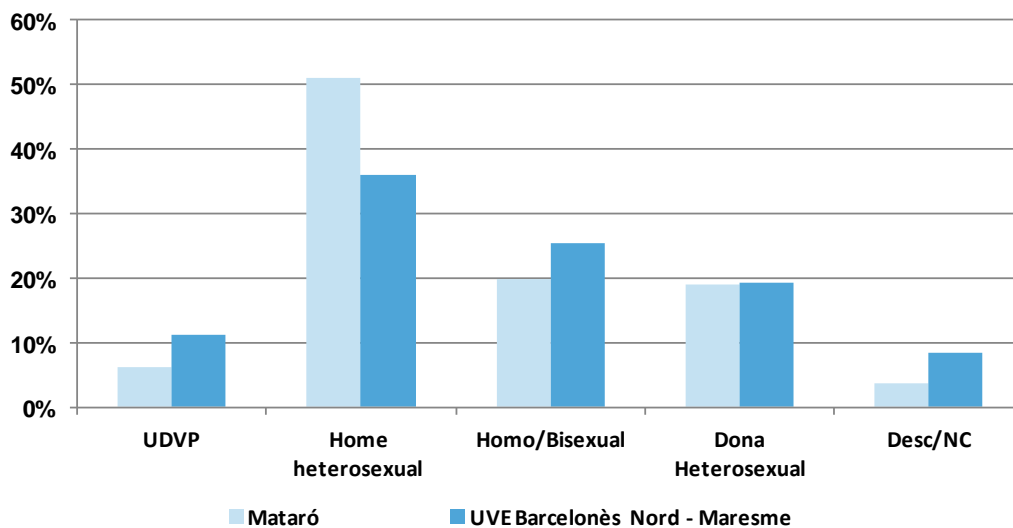
Font: elaboració a partir de dades del Registre de casos de VIH i Sida, Centre d'Estudis Epidemiològics sobre les ITS i Sida de Catalunya (CEEISCAT), Secretaria de Salut Pública

Pel que fa a la via de contagi del casos notificats de Mataró amb retard diagnòstic, més de la meitat corresponen a contagis d'homes per via heterosexual, el 19,85% a homes per via homo/bisexual i el 19,08% a dones per via heterosexual.

En el cas de la UVE Barcelonès Nord Maresme, aquests percentatges són del 35,89, el 25,28 i 19,19%, respectivament. Pel que fa a la transmissió a través d'UDVP, dona compte del 6,11% dels casos de residents a Mataró i de l'11,29% dels de la UVE Barcelonès Nord Maresme.

Percentatge de retard diagnòstic (<350 DC4/mµL) per via de transmissió. Mataró i UVE Barcelonès Nord-Maresme. 2001-2017

GIV.7

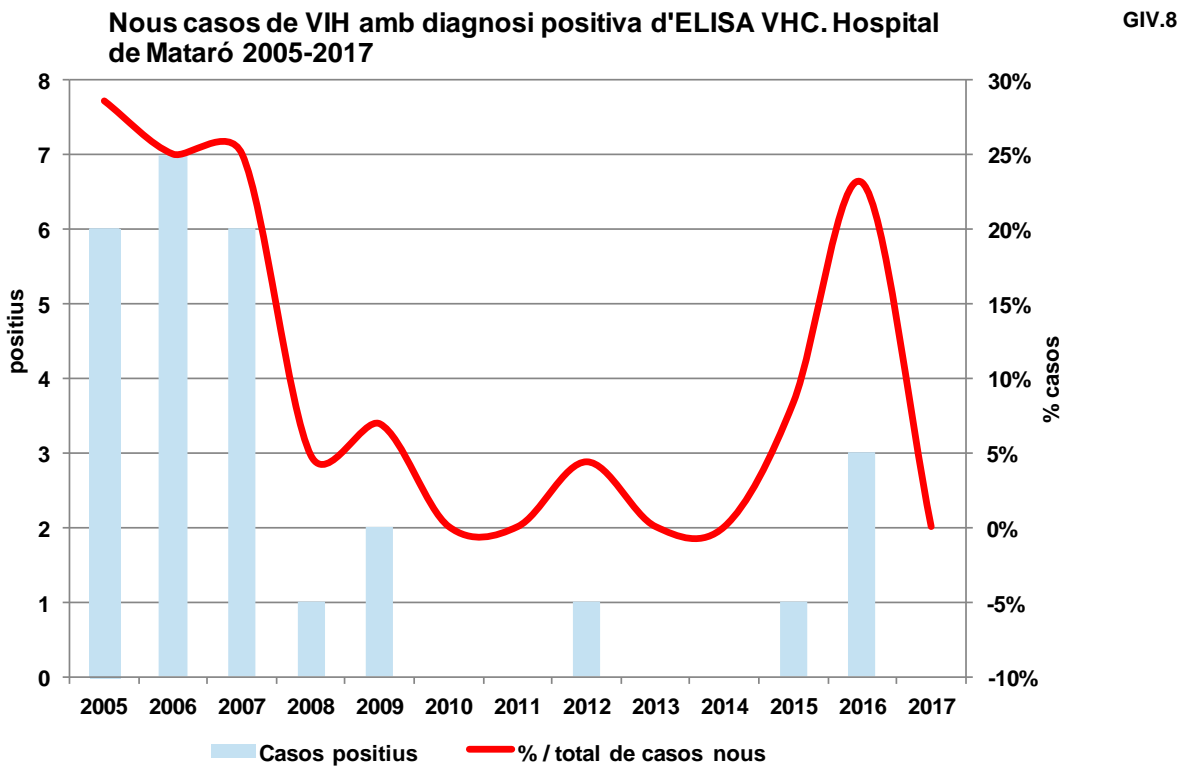

Font: elaboració a partir de dades del Registre de casos de VIH i Sida, Centre d'Estudis Epidemiològics sobre les ITS i Sida de Catalunya (CEEISCAT), Secretaria de Salut Pública

D. Coinfecció per VIH i hepatitis C.

Diferents estudis han posat de manifest que les persones coinfectades pel VIH i pel virus de l'hepatitis C (VHC) experimenten una progressió més ràpida de la malaltia hepàtica que aquelles persones tan sols infectades pel VHC. La infecció pel VHC es propaga principalment per mitjà del contacte amb la sang d'una persona portadora d'aquest virus. La majoria d'aquestes persones contrauen aquesta infecció quan comparteixen agulles o altres equips d'injecció de drogues, encara que en els darrers anys s'ha descrit, cada vegada amb més freqüència, transmissions per via sexual en HSH i inclús brots d'hepatitis agudes en aquest mateix col·lectiu.

A diferència dels dos darrers anys, l'any 2017 no es va registrar cap nou cas de doble contagi en l'àrea de l'Hospital de Mataró. En el període 2005-2017, els casos de coinfecció per VIH i VHC (27) representen el 10,55% del total de casos nous casos de VIH registrats en aquest període a l'àrea de l'Hospital de Mataró. Les taxes de coinfecció han anat disminuint al llarg dels anys i en el darrer quinquenni només representen el 5,5% dels nous diagnòstics d'infecció pel VIH.

Font: elaboració a partir de dades de la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró.

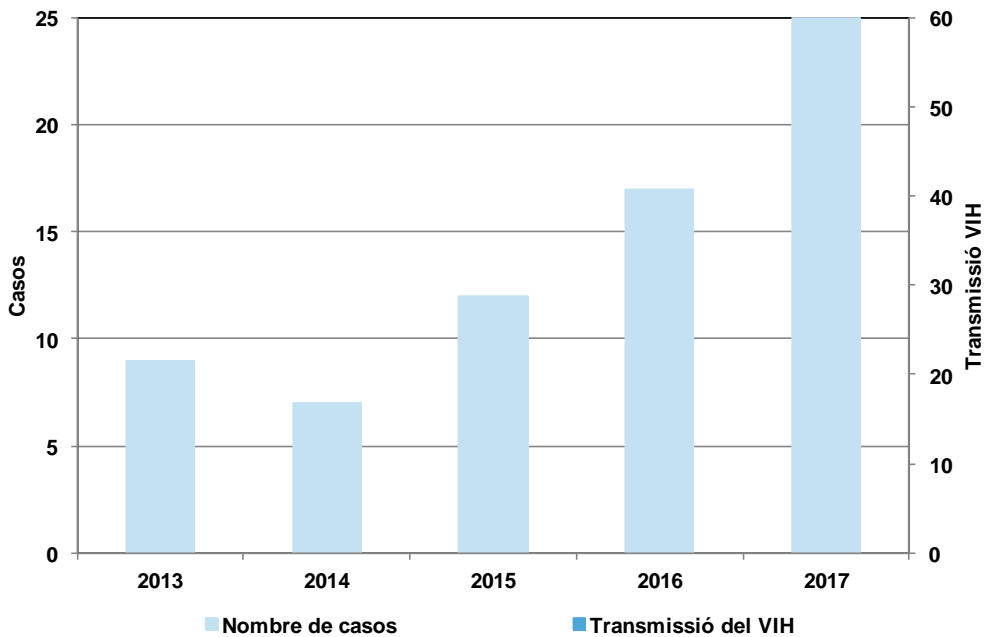
2. Tractament i assistència

A. Indicadors de tractament i assistència de la Unitat Funcional de sida de l'Hospital de Mataró

La profilaxi postexposició (PPE) és un tractament antiretroviral que s'administra durant 4 setmanes a les persones que han presentat una potencial exposició al VIH, sigui per via percutània o sexual, per a disminuir el risc de transmissió. A l'Hospital de Mataró, el nombre de persones a les quals se'ls ha prescrit una PPE ha anat augmentant progressivament al llarg dels anys i en cap cas s'ha produït la transmissió del VIH.

Profilaxi amb antiretrovirals en postexposició al VIH de l'àrea de l'Hospital de Mataró

GIV.9

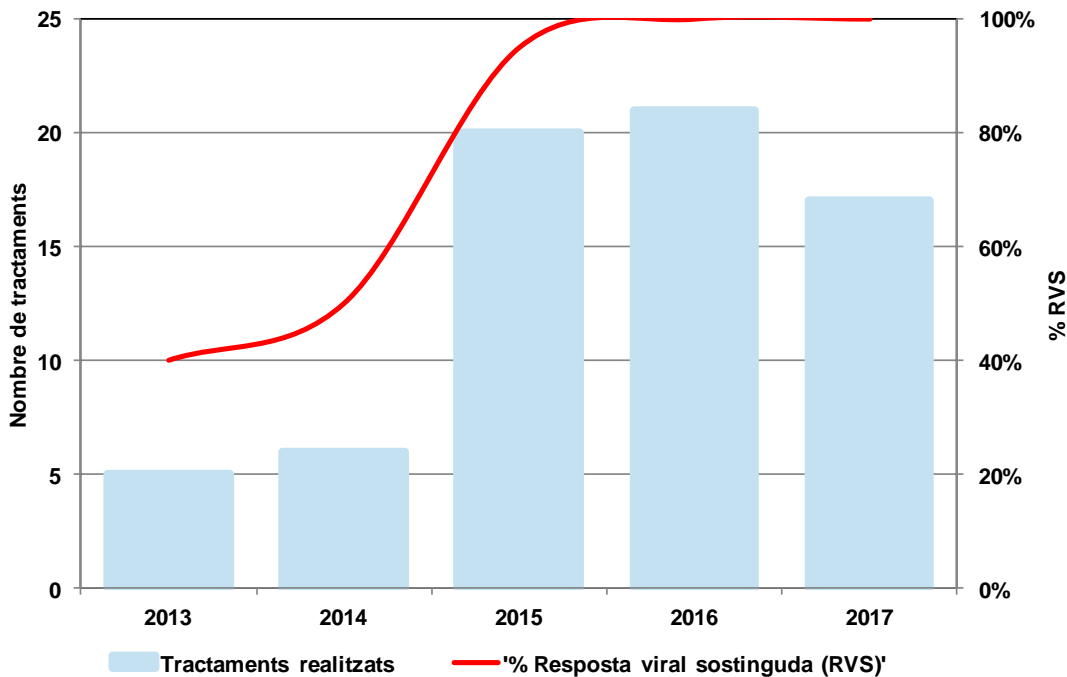

Font: elaboració a partir de dades de la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró.

Pel que fa al tractament dels casos amb coinfecció (VIH i hepatitis C), el nombre de tractaments amb agents d'acció directa enfront el VHC també han seguit una línia ascendent, assolint en els dos darrers anys un 100% de resposta viral sostinguda, la qual ens indica la completa eradicació del VHC en aquests casos.

Tractament hepatitis C amb agents d'acció directa. Hospital de Mataró 2013-2017

GIV.10

Font: elaboració a partir de dades de la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró.

Una evolució favorable que també es pot observar en altres indicadors que recull la UFS, en particular l'evolució del percentatge de pacients tractats amb càrrega viral indetectable, la qual ha estat en els darrers tres anys per sobre del 91%.

L'any 2017, el percentatge de mortalitat anual se situa en l'1,2% dels pacients de la UFS.

Indicadors d'assistència i tractament de la Unitat Funcional de Sida de l'Hospital de Mataró

TIV.8

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Pacients controlats per la unitat	426	424	422	430	433	430
Nombre de pacients en TARGA	405	405	405	419	425	421
Inicis de nous tractaments antiretrovirals	17	21	20	18	11	9
% de pacients tractats amb càrrega viral indetectable	89	88,7	89,8	91,2	92	91,2
Morts durant l'any	6	5	6	4	7	5
% de mortalitat anual	1,41	1,18	1,42	0,93	1,62	1,16

Font: elaboració a partir de dades de la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró.

B. Programa de suport psicològic

D'acord amb les dades facilitades per la Fundació Àmbit Prevenció, el 2017 s'ha donat suport psicològic a 17 persones -14 persones afectades pel VIH (10 homes i 7 dones) i 3 familiars. Des de l'inici del Programa de suport psicològic l'any 2003 s'han atès 449 persones entre afectades i familiars; el 28,3% han estat ateses en els darrers cinc anys.

Programa de suport psicològic.

Persones ateses

	Afectats	Familiars	Total	TIV.9
2003	26	9	35	
2004	34	5	39	
2005	30	4	34	
2006	27	4	31	
2007	20	16	36	
2008	17	10	27	
2009	26	8	34	
2010	27	2	29	
2011	26	5	31	
2012	22	4	26	
2013	28	6	34	
2014	26	6	32	
2015	22	3	25	
2016	17	2	19	
2017	14	3	17	
Total	362	87	449	

Font: elaboració a partir de dades subministrades per Fundació Àmbit Prevenció.

3. Opinió dels responsables de servei pel que fa a la incidència local del VIH i la sida: fets més destacats del darrer any i altres consideracions

Secció de Salut Pública. Coordinació del Pla Municipal del VIH i la sida

Fet destacat el darrer any	Altres consideracions
<p>No he observat cap canvi, crec que cal augmentar la sensibilització en relació a les pràctiques de risc i les mesures de prevenció entre la població general i la població jove. Cada vegada disminueix més la percepció del risc i es continua pensant que és una infecció pròpia de col·lectius específics (usuaris de drogues, relacions homosexuals...) que no afecten a la població en general o a les persones heterosexuales.</p> <p>La necessitat de seguir formant els professionals de l'atenció primària en relació al tractament antiretroviral, la necessitat de fer intervencions preventives breus des de l'atenció primària i millorar el diagnòstic per poder iniciar el tractament el més aviat possible.</p>	<p>Caldria millorar i prioritzar les intervencions preventives per a reduir les pràctiques de risc, la generalització de la prova per minorar el retard diagnòstic.</p>

Àmbit Maresme. Fundació Àmbit Prevenció

Fet destacat el darrer any	Altres consideracions
<p>El context de crisi fa que preocupi més la part social (necessitats bàsiques) de la malaltia que la sanitària, que està molt ben valorada. Els tractaments són més eficients i la possibilitat de poder facilitar la pastilla pre-exposició, ajuda a que canviï la percepció en termes de salut, que no d'estigma.</p> <p>-La majoria dels casos atesos han estat per cobrir necessitats bàsiques, sobretot allotjament, que hem cobert des dels programes de l'entitat, (habitatge positiu, sense sostre).</p> <p>-La població viu en un nivells tant precaris que demanda ajuts per estar diagnosticat com VIH/Sida.</p> <p>-Es continua fent moltes gestions per un mateix pacient, perquè al tractar-se de població vulnerable socialment cal fer un seguiment i suport específic. Aquest difícilment s'hi pot fer des de Serveis Socials.</p> <p>-Algunes dones combinen el treball precari que tenen, amb el treball sexual.</p> <p>-L'accés als ajuts és poc àgil degut als protocols que cal complimentar per poder accedir-hi.</p> <p>-La formació d'iguals és una bona estratègia per apropar-se a col·lectius que no tenen regularitzada la seva residència i no accedeixen als recursos socials i sanitaris.</p> <p>-Els baixos nivells d'instrucció també dificulten la inserció laboral.</p> <p>Pel que fa als joves, el nombre de formacions ha baixat, entre altres raons perquè no forma part del currículum escolar i per la disminució de crèdits de lliure elecció, on encaber la prevenció del VIH, per això es promou la formació de voluntaris joves com una via per accedir a aquesta població.</p>	<p>Percebem que la població no afectada té una baixa percepció del risc i del contagi.</p> <p>Tot i que les actuacions que es realitzen són correctes, es decideixen en funció de les necessitats detectades i són possibilistes en funció del temps que cada professional pot dedicar, ja que no hi ha dotació econòmica.</p> <p>Seria recomanable poder disposar de més recursos per ampliar l'atenció social individualitzada de les persones afectades ja que, com hem dit anteriorment, necessiten un suport i seguiment exhaustiu i específic per l'assoliment dels objectius tant laborals com socials.</p> <p>Pensem que caldria incorporar més intervencions orientades a la població adolescent i jove ja que comencen a tenir les primeres relacions i, per manca d'informació, poden estar realitzant pràctiques de risc i no ser-ne conscients.</p>

Unitat funcional de sida. Servei de Medicina Interna de l'Hospital de Mataró.

Fet destacat el darrer any	Altres consideracions
<p>Des de la Unitat funcional de sida de l'Hospital de Mataró es detecta un descens de les noves infeccions diagnosticades l'any 2017. Aquesta evolució descendent de nous casos diagnosticats es manté des de 2015, essent el contagi per via sexual responsable de més del 70% de les noves infeccions dels dos darrers anys.</p> <p>Respecte a les actuals recomanacions per al diagnòstic precoç, l'any 2017 es detecta un nombre lleugerament més alt de proves d'Elisa VIH realitzades, de fet és manté una tendència ascendent en els últims anys.</p> <p>Respecte al retard diagnòstic (RD), l'any 2017, del total de 7 noves infeccions diagnosticades a l'àrea de l'Hospital de Mataró, el 42,9% complien els criteris de retard diagnòstic (<350 CD4/mµL) i el 28% també criteris de diagnòstic amb malaltia avançada (<200 CD4/mµL). En els darrers anys, el percentatge de retard diagnòstic va disminuint, amb alts i baixos, passant del 55,6% el 2013 al 42,9% el 2017.</p>	<p>Es considera necessari donar continuïtat a les sessions de formació que es realitzen anualment als CAP. És una prioritat continuar treballant amb els professionals dels diferents serveis de salut per a millorar el diagnòstic precoç i aconseguir que les proves s'efectuïn de forma rutinària.</p>

V. Conclusions

Indicadors de la incidència del VIH i la sida

- Des del darrer pic registrat l'any 2014 (23 casos), l'evolució seguida pels nous diagnòstics d'infecció pel VIH a l'àrea de l'Hospital de Mataró ha estat descendent. L'any 2017, amb 7 noves infeccions, s'assoleix la xifra més reduïda de casos des de l'inici de la sèrie fa 23 anys.
- Respecte el quinquenni anterior, en el període 2013-2017 s'han diagnosticat 73 noves infeccions de VIH a l'àrea de l'Hospital de Mataró, nombre que suposa una reducció del -33,64% (-37 casos) respecte el 2008-2012. En el cas dels residents a Mataró, les 42 noves infeccions diagnosticades representen una disminució de 34 casos respecte el període quinquennal anterior.
- Des d'inicis de segle, les relacions sexuals han anat adquirint cada cop un major protagonisme com a via principal de transmissió del VIH. Així, segons dades de la UFS, el contagi per via sexual representa més del 70% de les noves infeccions dels darrers dos anys -7 relacions heterosexuales i 8 d'homes que tenen relacions amb homes (HSH)- i pràcticament el 75% d'aquelles diagnosticades pel període 2013-2017 -21 a través de relacions heterosexuales i 34 HSH-. En els darrers cinc anys, les noves infeccions diagnosticades per UDVP no representen ni l'1% del total.

Indicadors d'activitat preventiva i informativa

- En el període 2013-2017, els agents de salut formats per la Fundació Àmbit Prevenció han contactat, a través de la metodologia d'iguals, amb 1.591 persones.
- En el bienni 2016-2017, la FAP ha fet formació en prevenció del VIH/SIDA a un total de 296 persones; el 80% són alumnes de secundària i cicles formatius, malgrat el fet de ser una formació no integrada en el currículum i comptar els alumnes amb un nombre molt limitat d'hores de lliure disposició.
- En el mateix període també han format a un total de 38 joves perquè poguessin fer taules informatives i/o altres activitats sobre la prevenció del VIH/SIDA al seu centre escolar. Aquests joves han difós informació sobre prevenció i recursos a un total de 628 companys i companyes de secundària i cicles formatius. En els darrers cinc anys, aquests agents de salut s'han adreçat a un total de 1.053 iguals.
- La formació com agents de salut adreçada a persones en situació de vulnerabilitat social té com objectiu apoderar-les, promoure la detecció precoç del VIH/SIDA i la detecció de violències entre els seus iguals. En els darrers dos anys han rebut formació de la FAP 14 persones, algunes d'elles provinents d'entorns de prostitució. L'impacte directe ha estat de 122 persones i l'indirecte s'estima en 144 més.
- En els dos darrers cursos han participat en el programa Coneix, Respecta, 14 centres escolars, els quals representen el 73,7% del total de centres que imparteixen ESO a Mataró. El total d'alumnes que han pres part en aquestes dues darreres edicions ha estat de 2.706 i 2.681, respectivament, totals que se situen una mica per sobre del 40% del total d'alumnes d'ESO de la ciutat.

- En els darrers dos anys, s'han distribuït un total de 47.750 preservatius a granel -20.765 l'any 2016 i 26.985 l'any 2017-, un nombre total que és un 22,7% inferior al que es registrava en el bienni 2014-2015. Aquesta tendència també es pot observar si s'amplia l'observació al darrers cinc anys; en el període 2013-2017 s'han distribuït un total de 147.381 preservatius, una xifra menor en 119.481 preservatius a la registrada pel període anterior, 2008-2012, i que en termes relatius suposa una disminució del 44,8%.
- Pel que fa al Programa d'anticoncepció d'emergència, en els dos darrers anys s'han distribuït un nombre de píndoles superior a les 2.658. Més del 60% de les píndoles s'ha distribuït a través de les farmàcies comunitàries, un 27% a través dels CAPS i el serveis de l'Institut Català de la Salut (ICS) –un 21% a través del Centre d'atenció a la salut sexual i reproductiva (l'ASSIR) i un 3% mitjançant el Programa d'atenció comunitària (PAC)- i un 10% a través dels CAPS del Consorci Sanitari de Mataró i Maresme (CSdM) i del Servei d'Urgències de l'Hospital de Mataró.
- L'evolució seguida pel PIX en el període 2013-2017 difereix totalment de la que havia seguit en el període 2008-2012. En aquest darrer període, la tendència havia estat la d'un progressiu descens del nombre de kits distribuïts, arribant al mínim de tota la sèrie l'any 2012 (5.309). Aquesta tendència canvia totalment a partir de l'any 2013. De forma continuada, el PIX ha mantingut una progressió ascendent, que s'accelera en els últims dos anys i, particularment, l'any 2017, any en que s'assoleix la xifra més gran de tota la sèrie amb un total de 22.653 kits distribuïts, 6.697 més que un any abans i 17.344 més que l'any 2012.
- L'any 2017, la recollida de xeringues abandonades a la via pública (896) ha tornat a un valor pròxim a la mediana de la sèrie (856), quan un any abans s'assolia la dada record de la sèrie amb 1.185 xeringues recollides. Per tant, respecte a fa un any, s'han recollit 289 xeringues menys, la qual cosa representa una variació relativa del -24,39%.
- En el període 2016-2017 s'han registrat un total de 183 noves inclusions al Programa de Manteniment amb Metadona (PMM) entre les registrades pel Centre d'atenció a les drogodependències (CAD) (175) i les farmàcies (8) ; una xifra 26 inclusions superior a la del bienni anterior.
- Els dos darrers anys, el grup de coordinació assistencial ha organitzat 8 sessions de formació amb el títol de "*Noves recomanacions en el diagnòstic del VIH*" i 9 sessions sobre el "*Tractament antiretroviral i interaccions medicamentoses*". Les sessions han comptat amb la participació de 161 i 158 professionals de la salut de diferents serveis de la ciutat, respectivament.
- En motiu de la commemoració del Dia Mundial de la Sida, els dos darrers anys, el Grup de Coordinació Assistencial de la Comissió Tècnica per a la Prevenció del VIH i la Sida a Mataró ha organitzat taules informatives (7, el 2017 i 6 el 2019) amb l'objectiu de facilitar l'accés a la prova ràpida o a la prova anònima, informar dels recursos existents, així com de facilitar informació general sobre el VIH/Sida. Entre les dues edicions, s'ha format a un total de 13 agents de salut i s'ha contactat amb un total de 1.018 persones.
- En els dos darrers anys s'han distribuït un total de 4.280 fullets, el 43,22% a través de les farmàcies comunitàries, el 16,36% mitjançant els Centres d'Atenció Primària i el 32,24% a través d'altres dispositius com les taules informatives del dia mundial de la sida. En aquest mateix període, el Centre d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva de l'ICS (ASSIR) i la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró han distribuït el 2,24 i el 3,5%, respectivament.

- En el darrer any, en el marc del Programa d'intervenció amb dones en situació d'exclusió que exerceixen el treball sexual, la Fundació Àmbit Prevenció (FAP) ha contactat amb un total d'11 dones, entre 20 i 50 anys, 7 són d'origen nigerià, 3 albaneses i 1 espanyola . S'estima que en el decurs de l'any s'ha arribat a 136 persones que realitzen la prostitució. Així mateix, s'han dut a terme 25 atencions sanitàries amb persones que exerceixen la prostitució, d'aquestes persones 11 són nous contactes procedents de pisos.

Indicadors de detecció, tractament i assistència

- L'any 2017 s'ha realitzat un total de 6.542 proves d'Elisa VIH entre els centres d'atenció primària, l'ASSIR i la Unitat Funcional de la Sida de l'hospital; un nombre que supera el màxim assolit l'any 2008 de 6.523 proves i permet mantenir la tendència ascendent dels darrers sis anys. El darrer any s'han detectat 12 positius -el 0,18% del total de proves- 17 casos menys que l'any anterior i 12,4 menor a la mitjana registrada en els darrers cinc anys.
- Pel que fa a les proves anònimes efectuades per la Unitat Funcional de Sida (UFS), en els últims dos anys s'han efectuat 24 proves, totes elles negatives. Aquesta situació es repeteix gairebé tots els anys amb les excepcions dels anys 2012 i 2014 amb 1 i 2 positius, respectivament.
- L'any 2017, a Mataró es van fer 123 tests ràpids del VIH a les farmàcies -86 homes i 37 dones- que representen el 3,63% sobre el total de proves realitzades a Catalunya. A Mataró no es va detectar a través de les proves cap positiu i a Catalunya 29.
- El darrer any, de les 7 noves infeccions diagnosticades de VIH a l'àrea de l'Hospital de Mataró, el 42,9% complien els criteris de retard diagnòstic (RD) (<350 CD4/m μ L) de la infecció pel VIH i el 28,6% també presentaven diagnòstic amb malaltia avançada (MA) (<200 CD4/m μ L). L'any 2017, el 28,6% dels nous diagnòstics de VIH de l'Hospital de Mataró presenten MA i el 14,3% debuten com a sida o aquesta es presenta en el primer any. Tots dos percentatges se situen per sota del percentatge promig dels darrers cinc anys del 36,3 i 25,7%, respectivament..
- Pel que fa a la via d'infecció del casos notificats de Mataró amb retard diagnòstic, més de la meitat corresponen a infecció d'homes per via heterosexual, el 19,85% a homes per via homo/bisexual i el 19,08% a dones per via heterosexual. En el cas de la UVE Barcelonès Nord Maresme, aquests percentatges són del 35,89, el 25,28 i 19,19%, respectivament. Pel que fa a la transmissió a través d'UDVP, dona compte del 6,11% dels casos de residents a Mataró i de l'11,29% dels de la UVE Barcelonès Nord Maresme.
- A diferència dels dos darrers anys, l'any 2017 no es va registrar cap nou cas de doble contagi en l'àrea de l'Hospital de Mataró. En el període 2005-2017, els casos de coinfecció per VIH i VHC (27) representen el 10,55% del total de casos nous casos de VIH registrats en aquest període a l'àrea de l'Hospital de Mataró.
- La profilaxi postexposició és un tractament antiretroviral que s'administra durant 4 setmanes a les persones que han presentat una potencial exposició al VIH, sigui per via percutània o sexual, per a disminuir el risc de transmissió. A l'Hospital de Mataró, el nombre de persones a les quals se'ls ha prescrit una PPE ha anat augmentant progressivament al llarg dels anys i en cap cas s'ha produït la transmissió del VIH.

- D'acord amb les dades facilitades per la Fundació Àmbit Prevenció, el 2017 s'ha donat suport psicològic a 17 persones -14 persones afectades pel VIH (10 homes i 7 dones) i 3 familiars. Des de l'inici del Programa de suport psicològic l'any 2003 s'han atès 449 persones entre afectades i familiars; el 28,3% han estat ateses en els darrers cinc anys
- Una síntesi de les aportacions qualitatives es pot trobar al final del capítol IV, a l'apartat 3

